БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№138 (5030)
Вторник
Июлиин
9
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Социалистическэ мүрысөөнэй амжалтанууд болбол манай партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинууд мүрысөөндэ ямараар хабаадахаб, мүрысөөндэ хабаадагшадта тэдэ организацинууд ямараар туһалхаб, тэрээн дээрэһээ ехэнхидээ дулдыдаха юм.

„ПРАВДА".

АГИТАЦИОННО ХҮДЭЛМЭРИИЕ АЖАХЫН ЗОРИЛГОНУУДТАЙ ХОЛБОЛДУУЛАН ЯБУУЛХА

Табанжэлэй түсэб болбол советскэ арадай ажабайдал болон ажал хэрэгэй дайшалхы программа мүн. Энэ түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ советскэ хүнүүдые ударидан толгойлхо гэһэн шэнэ зорилгонууд партийна организацинуудай урда табигданхай. Шэнэ зорилгонууд хадаа партийна организацинуудай үмэнэ шэнэ эрилтэнүүдые табина.

Һаяхан РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси болбол 1946—1950 онуудта РСФСР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые баталһан байна. Дайн сэрэгэй хатуу шанга үе дүүрэөд, советскэ арадай үмэнэ амгалан байгуулалтын үргэн ехэ зам нээгдэбэ гээшэ. Арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ сталинска программа болбол советскэ арадай бүхы ажабайдалай туг болоо.

Манай арад зон шэнэ табанжэлые бэелүүлхын түлөө ажал хүдэлмэреэ угаа ехэ шэнэ дэбжэлтэтэйгээр ябуулжа байна. Яахадааб гэхэдэ, советскэ хүн бүхэн хадаа энэ табанжэлэй түсэбые дүүргээд ба үлүүлэн дүүргээд байхадамнай ажабайдалнай улам баян, улам гое һайхан, улам хүсэн сэнгэлиг болохо байна гэжэ мэдэнэбшуу.

РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбэй баталгадахада манай урда табигдаһан зорилгонууд улам эли тодо болобо. Иимэ дээрэһээ партийна организацинууд эрад зоной дундахи агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө хэн юу хэхэ ёһотойб гэжэ, тэдэнэрэй урда табигдаһан зорилгые тоо баримтануудаар холболдуулан хэхэ ёһотой. Табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадалай амжалта хадаа аймаг, колхоз бүхэнэй, бригада, звено болон хүн бүхэнэй кварталайнгаа, һарынгаа, үдэрэйнгөө даалгабариие хэр зэргэ дүүргэһэнһээ дулдыдажа байна гэжэ ажалшадта ойлгуулха хэрэгтэй. Шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэл болохо энэ 1946 оной түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ шадаха байһанаа манай хүдэлмэришэд ба колхознигууд омог баяртайгаар мэдүүлнэд. Манай ажалшадай ажалай шэнэ дэбжэлтын уг үндэһэниинь хадаа Эхэ орондоо инаг дуратай байһан, советскэ правительстводоа үнэн сэхэ байһан, коммунистическэ партида ба өөрынгөө вождь инаг Сталин багшадаа хизааргүй ехээр этигэһэн ябадалда байна.

Табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэл хадаа эрид шангаар хүдэлмэрилхые эринэ. Манай партийна организацинуудай хүтэлбэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, партийна хүдэлмэриие таб нжэлэй түсэбэй зорилгые дүүргэхын түлөө хэрэгтэ элсүүлхэ шухала.

Манай Эхэ оронии индустриально-колхозно гүрэн болгоһон Сталинска табанжэлнүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ социалистическэ мүрысөөнэй үүргэ угаа ехэ байһаниинь мэдээжэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнай жэлнүүдтэ социалистическэ мүрысөөн болбол дайсаниие бута сохин нюсуулха хэрэгтэ арад зоной бүхы ажал хүдэлмэриие элсүүлэн табиха ябадалда мүн лэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Энэ гайхамшагта мүрысөөн мүнөө шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байгаа ажалшадай дунда хаа-хаанагүй үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Гүрэнэй заводой фрезеровщик комсомолец нүхэр Мухтарулин гэгшэ өөрынгөө табанжэлые нэгэ жэл соо дүүргэхэб гэһэн уялга абаад хүдэлмэрилжэ байна. Тус заводой суута токарьнууд нүхэд Анохин, Полохин хоер халаанайнгаа даалгабариие хоер мянга гаран процент дүүргэнэ. Иимэ жэшээнүүд манай республика дотор үсөөн бэшэ.

Партийна организацинууд халаа түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгожо, мүрысөөндэ үргэн ниитые олоор хабаадуулан ниитын дэбжэлтэ түйлаха зорилготойгоор агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха ёһотой. Хаана агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар табигданаб, тэндэ ажал хүдэлмэриин амжалтанууд түйлагдадаггүй. Жэшээ болгон абахада Бичурын аймагай „Ленинский путь", „Искра Ильича", „Новый мир" ба Чкаловай нэрэмжэтэ колхозуудта агитационно хүдэлмэри ябуулагданагүй. Мүнөө хүртэр тэндэхи колхознигууд шэнэ Сталинска табанжэлэй зорилгонуудые хүсэд ойлгонгүй байһаар.

Мүнөө хүдөө ажахын ээлжээтэ шухалын шухала хүдэлмэринүүд болохо пар хахалалга, ургасын хойноһоо харууһалга, үбһэхуряалга, таряахуряалгада бэлэдхэл гэхэ мэтэ хүдэлмэринүүдэй халуун хаһа ябажа байна.

Нютагай партийна, советскэ, комсомольско организацинуудай зорилго болбол ниитэ политическэ хүдэлмэриие үшөө үргэнөөр ябуулха, социалистическэ мүрысөө үдэр бүри хүтэлбэрилхэ ябадалда байна.

Табанжэлэй түсэб болбол бүхы советскэ хүнүүдые ажалай шэнэ баатаршалганууд тээшэ уряална. Манай бүхы ажалшад табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ байһандаа ажаг һэжэг байхагүй.

Чечено-Ингушска АССР-ые тарааха тухай ба Крымскэ АССР-ые Крымскэ область болгон байгуулха тухай

ХУУЛИ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үе соо немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү тэмсэлдэ Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндэ ба бэеэ даанги байдалые СССР-эй арадуудай баатарлигаар хамгаалжа байхадань, олон тооной чеченецүүд ба крымскэ татарнууд немецкэ агентнуудай тухирдаһаар немецүүдэй эмхидхэһэн һайн дурын отрядуудта ороһон ба немецкэ сэрэгүүдтэй хамта Улаан Армиин частьнуудта эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэл ябуулһан, мүн тэрэшэлэн немецүүдэй заабаряар советскэ засагтай тэмсэхын тула тылдэ диверсионно бандануудые эмхидхэһэн байна. Тиихэдэнь Чечено-Ингушска ба Крымскэ АССР-нүүдэй арад зоной олонхинь эдэ Эхэ орондоо урбагшадта эсэргүү ажал-ябуулга хээгүй байгаа.

Энээнтэй дашарамдуулан чеченецүүд ба крымскэ татарнууд СССР-эй бусад районуудта нүүлгэгдэжэ, тэндэ тэдэнэй ажахын байгуулалтада гүрэнэй шухала туһаламжануудые үзүүлгэтэйгээр газар олгогдоһон байна. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй табиһанай ёһоор СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудаар Чечено-Ингушска АССР тараагдаһан, харин Крымскэ АССР Крымскэ область болгогдоһон байна.

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй тогтооходнь хадаа:

1. Чечено-Ингушска АССР-ые тараахые ба Крымскэ АССР-ые Крымскэ область болгохые баталха.

2. РСФСР-эй Конституциин 14-дэхи статьяда таарамжатай хубилалта ба нэмэлтэнүүдые оруулха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ И. ВЛАСОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь П. БАХМУРОВ.

Москва, Кремль.
1946 оной июниин 25.

ВЛКСМ-эй ЦК-да

Июлиин 10-һаа августын 10 хүртэр ремесленнэ, түмэр замуудай училищинуудта ба ФЗО-гэй һургуулинуудта залуушуулые таталгые үнгэргэхэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой дашарамдуулан ВЛКСМ-эй ЦК болбол энэ хүдэлмэриие саг соонь бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ ябадалда нютагай Соведүүд, ажалай резервнүүдэй управленинүүдтэ комсомольско организацинуудай эдибхитэй туһаламжа үзүүлхэ ябадалые хангаха гэһэн заабариие комсомолой Обкомууд, Крайкомууд, Союзна республикануудэй ЦК-нүүдтэ үгэһэн байна.

ВЛКСМ-эй ЦК болбол залуушуулай дунда агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие үргэнөөр эмхидхэхэ; ажалай резервнүүдэй управленинүүдтэй хамтаржа һурагшад—комсомолецууд, училищинуудай, һургуулинуудай хүдэлмэришэдые, ажалай резервнүүдээр хүмүүжүүлэгдэһэн залуу хүдэлмэришэдэй дундаһаа агитаторнуудай бригадые эмхидхэжэ таталгын районуудта эльгээхэ гэжэ Обкомууд, крайкомууд, Союзна республикануудай ВЛКСМ-эй ЦК-да дурадхаба. Таталга үнгэргэжэ байгаа үе соо һурагшадай уран һайханай самодеятельность, спортивна мүрысөө, сад ба паркнуудаар сэнгэлгэ, һурагшадай үйлэдбэриин хүдэлмэриие харуулха, өөһэдынгөө училищиин һургуулиин хүдэлмэри ба ажабайдал тухай эрхим һурагшадай, үйлэдбэриин мастернуудай хөөрэлдэ, радиогоор үгэ хэлэлгые эмхидхэхэ; татагдаха залуушуулай түрэлхидтэй хөөрэлдөө үнгэргэжэ, тэдэниие ремесленнэ училищинууд ба ФЗО-гэй һургуулинуудай мастерскойнууд, һуралсалай кабинедүүд, ниитын байрануудтай танилсуулха гэжэ Обкомууд, крайкомууд ба Союзна республикануудай ЛКСМ-эй организацинуудта дурадхаһан байна.

Татагдажа байгаа залуушуултай нүхэр ёһоной үдэшэлгэ ба уулзалгые хангахань шухала, мүн ремесленнэ училищинууд ба ФЗО-гэй һургуулинуудта татагдажа байгаа залуушуулай замдаа ябаха үе соо хубсаһа, гутал, эдеэ хоолоор хангагдаһан байха ябадалые хаража үзэхэ.

Обкомууд, крайкомууд, союзна республикануудай ЛКСМ-эй ЦК-нүүд болбол ремесленнэ, түмэр замай училищинуудые, ФЗО-гэй һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ талаар хүдэлмэри ябуулжа үйлэдбэриин мастерскойнууд, ниитын байранууд, столовонуудта дүүрэн журам байгуулха ябадалые түйлаха ёһотой. Татагдаһан шэнэ залуушуулые хүлеэн абалгада училищинууд ба ФЗО-гэй һургуулинуудай бэлэн байһаниие шалгаха рейдые энэ оной июлиин 15-һаа 25 хүртэр эмхидхэхэ ябадалые ВЛКСМ-эй ЦК һайшаана.

Шэнэ абтаһан һурагшадтай суглаа хэхэ, заводуудаар, городоор экскурси хэхэ, театр музей, кино харуулха хэрэгтэй болоно.

ВЦСПС-тэ

Предприятиинууд дээгүүрхи харилсан туһалалсаха кассануудай хүдэлмэри тухай

ВЦСПС-гэй президиум болбол харилсан туһалалсаха кассануудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай тогтоол абаба.

Һүүлэй жэл хахадай туршэ соо кассануудай тоо хоёрһоо үлүү дахин ехэ боложо—3000 һаа 7000 хүрэһэн байна. 175 мянга гаран ажалшад 74,5 миллион түхэригэй удаан хугасаанай урьһаламжа абаһан байха юм.

Олон профсоюзна организацинууд харилсан туһалалсаха кассануудта гүйсэд анхаралаа табидаггүй, тэдэниие хүсэжүүлгэдэ табигдаһан мүнгэн зөөри ашаглагдадаггүй байна гэжэ ВЦСПС-гэй президиум онсолон тэмдэглэбэ.

Түрүүшын ээлжээндэ харилсан туһалалсаха кассануудай шэнээр эмхидхэгдэхэ ёһотой предприятинууд ба албан газарнуудые тодоруулха ябадал профорганизацинуудта даалгагдаһан байна. Ажалшадта онсо анхарал табиха; урьһаламжа үгэхэ тухай мэдүүлгэ бүхэниие арбан үдэрһөө үнгэрүүлэнгүйгөөр хэлсэн үзэхэ гэжэ кассануудай управленинүүдтэ дурадхагдаһан байха юм.

Харилсан туһалалсаха кассануудые хүсэжүүлгэдэ профсоюзна бюджедээр табигдаһан зөөри болбол хэрэглэгдэхэ газартаа саг соонь дамжуулагдаха ёһотой.

„Культура ба ажабайдал" гэжэ газетын нэгэдэхи номер хэблэгдэн гараба

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй пропаганда ба агитациин управлени болбол декада бүхэндэ гарадаг „Культура ба ажабайдал" гэжэ газетэ хэблэн гаргалгые эхилбэ.

„Культура ба ажабайдал" газетын нэгэдэхи номер июниин 28-да хэблэгдэн гаргагдаба. Газетэдэ „Идеологическа хүдэлмэриин дээдэ хэмжээ" гэһэн түрүү бэшэг, И. В. Сталинай зохёолнуудай нэгэдэхи том тухай, „Уран һайханай кинематографиин хойшолуулшагүй зорилгонууд," „газетэнүүдэй хүдэлмэридэ ехэ үүсхэл ба хэрэг бүтээсэ," „олониитын нэукануудай талаар шэнэ номуудые бии болгохобди", „литературна шүүмжэлэлэй тухай статьянууд, газетэнүүдэй шэнжэлэлнүүд, номуул ба журналнуудай рецензинүүд бии.

„Культура ба ажабайдал" газетэ союзпечатиин органуудаар дамжуулан захигдаха ба розничнэ худалдаагаар дамжуулан тараагдаха болоно. (ТАСС).

Нэмэлтэ түлбэри үгтэхэнь

1945 оной дүрбэдэхи ба энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо гүрэндэ загаһа тушаалгын түсэбые дүүргэһэнэй түлөө түүхэй эдүүдэй үнэ сэндэ нэмэлтэ болгон 400 мянган түхэриг шан манай республикын колхозуудта үгтэхэнь.

Энэ нэмэлтэ түлбэри Хойто-Байгалай, Прибайкальска, Баргажанай, Кабанскын, Яруунын аймагуудай колхозуудта үгтэхэ юм. Тэрэ тоодо Хойто-Байгалай аймагай «Красный Типукинец» гэжэ колхоз—59 мянган түхэриг, Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз 40 мянган түхэриг, Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 42 мянган түхэриг мүнгэн шан абаха юм.

1946 ондо гүрэндэ загаһа тушаалгын түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн колхозуудта нэмэлтэ түлбэри болгон шан үгэхэ ябадал хуушаараа үлэхэ байна.

И. ДАЛБАЕВ.

Туйлаһан амжалтануудаа саашадань бэхижүүлхын түлөө

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэһэн ба Гүрэнэй Обороны Комитедэй Улаан тугые саг үргэлжэ хадагалхаа абаһан мяханай комбинадай коллектив социалистическэ мүрысөөе улам эршэмтэйгээр үргэдхэһэнэй ашаар үнгэрһэн хоёрдохи квартал соо һайн амжалтануудые түйлаба. Комбинат энэ жэлэй хоёрдохи кварталда мяха-консервэлгын ба колбаса хэхэ түсэбые 139,3 процент, үргэн хэрэглэлэй эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые гаргаха түсэбые 147,6 процент дүүргэһэн байна.

Тус комбинадайхид туйлаһан эдэ амжалтануудаа бэхижүүлжэ, саашадаа социалистическэ мүрысөөнэй туг доро ябажа үдэр бүриин, һара бүриин даалгабариие дүүргэжэ үлүүлэн дүүргэжэ, 1946 оной жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ уялга абаад, хүдэлмэрилжэ байна.

И. ОЧИРОВ.

Советскэ Союз дотор

Янтарьһаа һиихэ, хуба, мундштук гэхэ мэтэ гоёлтонуудые литовско мастернууд дахяад үйлэдбэрилжэ эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Гинтарас» гэжэ Каунасска артелиин шалгагшад З. Янкоускайте ба Е. Красаускайте гэгшэд бэлэн хэрэгсэлнүүдые шалгажа байна.

А. Фатеевай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Колхозуудые электрификацилга

УСТЬ-КАМЕНОГОРСК, (ТАСС). Зүүн Казахстанска областиин Лениногорско райондо жэл ерэхэ бүри колхозуудые электрификацилга улам үргэнөөр ябуулагдажа байна. „Животновод" гэжэ хүдөө ажахын артельдэ гидростанци баригдажа байна. Түлэгэн Тахтаровой нэрэмжэтэ ба „Горный пахарь" гэжэ колхозууд үнгэтэ түмэрнүүдэй ажаүйлэдбэриин предприятинуудые хангадаг үндэр вольттой утаһанһаа электроэнерги абадаг болохо юм. Ерэхэ жэлдэ үшөө хоер колхозуудта гидростанцинууд баригдаха байна.

Партизанска алдар солын музейдэ

МИНСК, июлиин 2. (ТАСС). Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай түүхын Белорусска гүрэнэй музей болбол һүүлэй һаранууд 3 мянган шэнэ экспонадууд ба документнүүдтэй болобо. Тэдэнэй дунда Белоруссида партизанска хүдэлөөниие түрүүн эмхидхэгшэдэй нэгэн болохо Советскэ Союзай герой нүхэр Павловскиин байлдаанай ажал-ябуулга тухай документнүүд бии.

Олон тооной экспонадуудай дунда, Белорусска партизануудта байһан радиоприемник бии. Алдарта патриодууд немецүүдэй арада харанхы һүни дунда энэ радиоприемнигоор Москвагай дамжуулгые дууладаг ба һүүлээрэн дайн тухай үнэн байдалые советскэ хүнүүдтэ хөөрэжэ үгэдэг байгаа.

Витебскэ областиин Сталинай нэрэмжэтэ партизанска бригадын эрхим комсомольско организацида 1944 оной февралиин 23-да барюулагдаһан ВЛКСМ-эй ЦК-гэй Улаан туг музейдэ бии. Арадай залуу үхэө абагшад немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү шэрүүн тулалдаанда энэ улаан тугые үнэн сэхээр абажа ябаа.

Буга үсхэбэрилдэг колхозуудта туһаламжа

МОСКВА. Буга үсхэбэрилдэг колхозуудта туһалха зорилгоор РСФСР-эй газартаряалангай министерство болбол колхозно һурагые х нгахын тула 3000 бугануудые табихые Ямало-Ненецкэ национальна округай ба Якутска АССР-эй совхозуудта дурадхаба. Һаядаа, ажаүйлэдбэриин товарнууд ба агнууриин буугай һомо хэрэглэл Таймырска национальна округто ябуулагдаха гэжэ байна. Зоотехнигүүд, веттехнигүүд, землеустроительнүүд ба агрономууд үргэлжэлэн хүдэлмэрилхөөр буга үсхэбэрилгын колхозуудта эльгээгдэхэ болоно. (ТАСС).

Белоруссида сахарна заводой барилга

ГРОДНО, (ТАСС). Гродненско областиин Скидель гэжэ станциин дэргэдэ Белоруссидахи түрүүшын сахарна заводой барилга эхилээ. Завод болбол түүхэй эдые нютагай колхозуудһаа абадаг болохо юм. Гродненскэ область болбол үнинһөө хойшо сахарна свеклын талаар баян ургасатай гэжэ алдаршаһан байна. 200 жэлэй саада тээһээ эхилээд эндэ сахарна свекла тарижа эхилһэн байгаа. Мүнөө жэл область соо сахарна свекла тарилгын талмай 5 мянган гектар хүртэр үргэдэһэн байха юм.

Заводой барилгада залуушуул ехэ эдибхитэйгээр хабаадана. Скидельскэ районой Ковшево гэжэ тооходой комсомолецууд ба залуушуул барилга дээрэ тус бүри 200 час хүдэлмэрилхэ гэһэн шиидхэбэриие хамтын суглаагаар абаба. Ковшевецүүдэй жэшээ Щучинска, Мостовской, Зельвенскэ ба Свислоческэ районуудай залуушуул дэмжэһэн ба тэндэһээ олон залуушуул барилгада хүдэлмэрилхөөр ерэһэн байна.

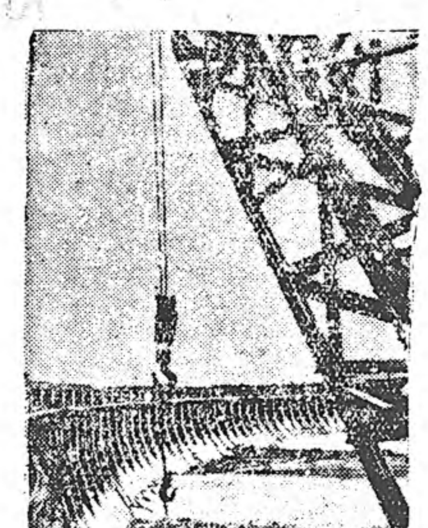

Днепрогэс һэргээн бодхоогдожо байна. Днепрын уһа хааха хаалта һэргээгдэжэ шэнээр байгуулагдаад байна. Тэрэ хаалта Днепрын баруун тээһээ харагдана.

Г. Угриновичын фото (ТАСС-фотохронико).

„Туркменистан" гэжэ шэнэ фильм

АШХАБАД, июлиин 2. (ТАСС). Ашхабадска киностуди болбол „Туркменистан" гэжэ документальна фильм зохёожо дүүргэбэ. Энээндэ туркменскэ арадай үнгэрһэн түүхые, советскэ засагай ажахын ба культурын сэсэглэн хүгжэлтые харуулна.

Рига-Калининград гэһэн пароходно лини

РИГА, июлиин 2. (ТАСС) Вентспилс, Лепай, Клайпед ба Паллау гэжэ прибалтийска портнуудаар дамжаһан Рига-Калининград гэһэн ашаа зөөбэрилхэ пароходно лини нээгдэбэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой пленумһээ

ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой VI пленум һаяхан болобо.

Пленум дээрэ иимэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ:

1. 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй Хуулитай дашарамдуулан олониитын дунда хэгдэхэ политическэ хүдэлмэриин дутагдалнууд ба политическэ хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай;

2. Хабарай тарилгын дүн ба хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ болон таряа тушаалгада бэлэдхэхэ зорилгонууд тухай;

Түрүүшын асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Жалсабон элидхэл хэбэ.

—һаяхан болоһон ВКП(б)-гэй Обкомой ээлжээтэ XXIII пленум болбол табанжэлэй түсэб тухай Хуулитай танилсаха, мүн энэ түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн Иволгын аймагта хангалтагүй гэжэ тон зүбөөр тэмдэглэһэн байна,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Үнэндөөшье манай эндэхи олонхи партийна эхин организацинууд болбол табанжэлэй түсэб тухай Хуулитай арад зониие танилсуулха тушаа хүдэлмэриие богонихон болзорой кампани гэжэ харадаг зантай. Эдэ партийна организацинууд энэ хүдэлмэри болбол энээнһээ хойшо манай партиин эрхилхэ агитационно ба пропагандистска хүдэлмэриин тон шухала нэгэн хубинь болоно гэһэн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабариие мартажархиһан байхал юм. Жэшээлхэдэ, «Майн 1», Калининай нэрэмжэтэ, «Осоавиахим» колхозуудай партийна эхин организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд политическэ хүдэлмэриин бүхы шухала удхашанарые һайса ойлгоогүй байһан зандаа.

«3 пятилетка», «Красный Октябрь» ба бусад колхозуудта мүнөө хүртэр табанжэлэй түсэб тухай хуулиие шудалха кружогууд эмхидхэгдээгүй, Тиимэһээ тус колхозуудай олонхи колхознигууд энэ түсэб тухай хуулиие мэдэнэгүй.

Зарим партийна эхин организацинуудта табанжэлэй түсэб тухай хуулиие шудалха кружогууд эмхидхэгдэбэшье һаа, тэрэ кружогуудай занятинууд саг үргэлжэ ба идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэдэггүй, эндэхи зарим коммунистнууд занятидаа хабаададаггүй байха юм.

Аймагай партийна, советскэ болон комсомольско организацинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хадаа арад зоной дунда табанжэлэй түсэб тухай хууляар тон үсөөн элидхэл ба лекцинүүдые хэнэ. Жэшээлхэдэ, аймагай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Цыренжапов, МГБ-гэй РО-гэй начальник нүхэр Содномов, всенком нүхэр Зуев, аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Рыбалов гэгшэд нэгэшье политическэ темэтэй элидхэл ба лекци мүнөө хүртэр хээгүй һуунад гэжэ—нүхэр Жалсабон эрид шангаар шүүмжэлбэ.

Олонхи партийна эхин организацинууд болбол агитаторнуудай хүсые ажахын шиидхэхы участогуудаар зүбөөр хубаарилжа табиха, семинар үнгэргэхэ, агитаторнуудай хүдэлмэриин шанарые шалгаха ба бүридхэл хэхэ тушаа анхаралаа табинагүй.

Эндэхи олонхи партийна эхин организацинууд наглядна агитациие тооногүй, мүн культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ һаналаа табинагүй, табанжэлэй түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы ниитые элсүүлхэ, социалистическэ мүрысөөнэй гол зорилгонуудые хараадаа абадаггүй ба эрхимүүдэй дүй дуршалые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, энэ түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ комсомолецуудые хангалтагүйгөөр хандуулна гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

ВКП(б)-гэй обкомой ээлжээтэ XXIII пленумэй тэмдэглэһэн дутагдалнуудые дары усадхажа, тэрэниие эрид һайжаруулха тушаа хэмжээнүүдые хараалһан шиидхэбэри баталан абаба. Энэ асуудалаар хамта 13 хүнүүд үгэ хэлэбэд.

Хоёрдохи асуудалаар ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Уртюбаев элидхэл хэбэ.

Нүхэр Уртюбаевай элидхэл шагнаад, пленум болбол аймагай зарим колхозууд хабарай тарилгые унжагайруулжа, агротехническэ богонихон болзор соо ба эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ график зохёоһоншье һаа, тэрэниие бэелүүлээгүй. Тарилгын үедэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе үшөө бодотоор хүтэлбэрилжэ шадаагүй байһан тухай тэмдэглэбэ.

Пар хахалалга тушаа зохёогдоһон график хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Аймагай МТС-үүд ба колхозууд ургаса хуряалгада удаанаар ба эмхигүйгөөр бэлэдхэжэ байна. Комбайн, молотилка, жатка ба бусад машинанууд, мүн морин транспортна хэрэгсэлнүүдэй заһабарилга илангаяа муугаар ябуулагдана. Үбһэ хуряалгада бэлэдхэл хангалтагүйгөөр хэгдэжэ байһан баримтануудые элирүүлээд, эдэ тэмдэглэгдэһэн дутагдалнуудые эрид усадхаха ба түргэдхэхэ тушаа зорилгонуудые хараалһан тогтоол баталба.

Пленум дээрэ 70 гаран хүнүүд хабаадалсаба. ВКП(б)-гэй Обкомой агитаци ба пропагандын талаар секретарь нүхэр Б. Санжиев тус пленумдэ байлсаба.

„КОМИНТЕРН" КОЛХОЗОЙ КОМСОМОЛЕЦУУД ИЛАБА

һаяхан ВЛКСМ-эй Яруунын айком болбол дүрбэдэхи табанжэлэй түрүүшын жэлэй хабарай тарилга дээрэ ябаһан комсомолецууд ба союзна бэшэ залуушуулай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүн шалгажа үзэбэ.

Энэ мүрысөөндэ хамта үндэр ургасын 10 комсомольско-залуушуулай звенонууд ба 3 комсомольско-залуушуулай тракторна бригаданууд хабаадалсаһан байгаа.

Мүрысөөндэ «Коминтерн» колхозой комсомольско-залуушуулай звено (звеноводынь комсомолка нүхэр Тогтохоева, комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Цыденов) эгээл түрүү һуури эзэлбэ.

Хабарай тарилгын үедэ звенодонь үгтэһэн түсэбэй ёһоор 30 гектар хахалхын орондо 48.9 гектар гэхэ гү, али 145.4 процент, 40 гектар борнойлхын орондо 48 гектар гэхэ гү, али 120 процент дүүргэһэн байна. Энэ звено хабарай тарилгын түсэбые оройдоо 8 хүдэлмэриин үдэрэй турша соо дүүргэһэн байха юм.

Звеногой дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри эрхим һайнаар ябуулагдажа, үдэр бүхэндэ шэнэ газетэ, журнал болон элдэб янзын һонирхолтой хөөрэлдөөн үргэн ниитэ колхознигуудай дунда хэгдэхэһээ гадна, табанжэлэй түсэб тухай Хуулияар 4 хөөрэлдөөн эмхидхэгдэһэн байна. Агитаторнуудай дундаһаа комсомолецууд нүхэд Цыденова ба Дугарова гэгшэд хүдэлмэреэ илангаяа эдибхитэйгээр ябуулна. Эдэнэр звено соогоо социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үдэр бүриин ажалай бүтээсэнүүдэй показателиин ба хүндэлэлэй доска дээрэ бэшэжэ эли тодоор харуулдаг байгаа.

Мүрысөөндэ плугшад комсомолецууд Н. Дугданова, Х. Банзатова, В. Аюшеева гэгшэд үдэрһөө үдэртэ нормоёо 120—150 процент дүүргэжэ, эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулба.

Мүнөө энэ звеногой членүүд үбһэ хуряалгада эрхимээр бэлэдхэжэ байха юм.

Б. ДАНСОРУНОВ.

Сабшалангай үндэр ургасын түлөө тэмсэнэ

«Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалые улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» 1945 оной августын 7-до гаргаһан тогтоол соогоо ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болбол манай республикада адуу малые саашань бүри хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг олзо үшөө ехээр арбидхаха тушаа тодорхой заабари үгэһэн байгаа.

Тиин, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ ябадал угаа ехэ удхашанартай. Тарбагатайн аймагай колхозуудай герасимовска звенонууд хабарай сагһаа эхилжэ сабшалан хадалангайнгаа газарые үтэгжүүлхэ, модо-шулуунуудынь түүхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри эхилһэн юм. Жэшээлхэдэ, «Гигант», «Искра», «Победитель», «Красный боец» колхозуудта герасимовска звенонуудай составта түрүү колхознигууд табигдаһан байна. Тус колхозуудай луговодууд гектар бүхэнэй 20—24 центнер үндэр дээдэ шанартай үбһэ хуряахын түлөө тэмсэжэ, нилээдгүй амжалтануудые үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан байха юм.

«Гигант» гэжэ колхозой герасимовска звенодо (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Акулов) 273 га даалгагдаба. Энэ участогайнгаа газарые уһалха, үтэгжүүлхэ болон нютагай үтэгжүүлгын зүйлнүүдые суглуулха хүдэлмэринүүдые түсэбэй ёһоор бүри ябуулһан байна.

Мүн «Искра» колхозой герасимовска звено (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр И. Павлов) даалгагдаһан 420 га сабшалангаа һубаг канава татажа 2—3 дахин уһалба.

Тус аймаг соо 22 герасимовска звено хүдэлмэрилжэ байна. Энэ звенонуудта 2540 гектар сабшалангай талмай даалгагдаһан байгаа. Тиин, эдэ звенонууд булта һайн хүдэлмэрилнэгүй. Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ дүүрэн аргаяа зарим колхозууд хэрэглэнэгүй. Тиин колхозуудай тоодо Сталинай, Дзержинскын нэрэмжэтэ ба «Политотдел» гэжэ колхозууд түрүүшын ээлжээндэ оролсомоор байна.

Дээрэ дурсагдаһан колхозуудта аймагай газартаряалангай хүтэлбэрилэгшэд герасимовска звенонуудые һэргээн бодхоохын тушаа хэмжээ ябуулгануудые үгэнэгүй. Сабшалангаа уһалжа, һайн ургаса ургуулбал һаа, адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ, ашаг олзыень дээшэлүүлхэ зорилготойгоор энэ аймагай түрүү колхозуудай герасимовска звенонуудай хүтэлбэрилэгшэд гол нуур газарай сабшалангые июлиин 10-һаа сабшажа эхилхэдэ болоно гэжэ мэдүүлнэ.

П. ТАЙНОВ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШЫН ДҮНГҮҮД

Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Жиримскэ, Тарбагатайн ба Бага-Куналейн МТС-үүдэй түлөөлэгшэд һаяхан Тарбагатайн аймагай центр дээрэ сугларжа, абаһан уялгануудайнгаа дүүргэлгын түрүүшын дүнгүүдые хаража үзэбэ.

Жиримскэ МТС хабарай тракторна хүдэлмэринүүдые 166 процент дүүргэжэ, аймаг соогоо түрүү гараба. Тарбагатайн МТС 112 процент дүүргэһэн байна. Б-Куналейн МТС абаһан уялгануудаа 97 процент дүүргэжэ, бусад МТС-үүдһээ гээгдэһэн байха юм.

Түрүүшүүлэй дуршалые тодорхойлон элирүүлжэ, социалистическэ мүрысөөе үргэлжэлүүлхэ, пар хахалалга, үбһэ хуряалгые һайн шанартайгаар үнгэргэхэ ба таряанай хойноһоо харууһа һайжаруулхын шэнэ уялгануудые дээрэ дурсагдаһан МТС-үүд абаба.

А. ТАРСКИЙ

Ямаанай хөөбэриие һамнахагүй

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ нооһо тушаалгын түсэбые дүүргэхэ гэжэ оролдодоггүй байна.

Ноохоной түлөө ямаанай хөөбэри тушааха гэбэшье, тэрэнь оройдоо 4-5 килограмм арай гэжэ тушаагдаһан байна.

Хонинной-товарна фермые даагша нүхэр Базар Сосоров хадаа нооһо ба хөөбэри тушаалгын ябадалда хайша хэрэг-эр хандана. Хадаа томо тэхэ бабанавуудай хөөбэреэ гээжэ ябахынь хаража байгаад, суглуула гүйй.

Иимэ ябадалнуудта хэмжээ абажа, нооһо тушаалгые түргэдхэхэ шухала.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ.

КОМСОМОЛЕЦУУДАЙ ҮГЭ

Улан-Удэ городой Городской районой бүхы предприяти ба эмхи зургаануудаар «табанжэлэй түсэб дүүргэлтэдэ комсомолецууд ба залуушуулай хабаадалга тухай» асуудал зүбшэн хэлсэхэ комсомольско суглаанууд үнгэрбэ' гэжэ—ВЛКСМ-эй райком мэдээсэнэ.

Илангаяа «Труд» артелиин комсомольско организациин суглаан эмхитэй гуримтайгаар үнгэржэ, тэрээн дээрэ ВЛКСМ-эй райкомой хоёрдохи секретарь нүхэр Забанов ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленумэй ба ВЛКСМ-эй Обкомой XIII пленумэй табиһан зорилгонууд тушаа элидхэл хэһэн байна.

Суглаанда хабаадагшадай олониинь үгэ хэлэжэ, өөһэд дээрээ уялгануудые абаба. Жэшээлхэдэ, тус артелиин малгай оёдог цехын комсомолец нүхэр Гусева ингэжэ мэдүүлбэ:

—Би урда һарануудта үйлэдбэриингөө түсэб 180—200 процент хүртэр дүүргэдэг байгааб. Мүнөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, һарынгаа даалгабари 250—300 процент хүртэр дүүргэхэб гэжэ уялга абанам.

Эндэхи комсомолецууд хэлэһэн үгэнүүдтээ хүрэхын түлөө тэмсэжэ эхилбэ. Комсомолецууд нүхэд Каурова, Гусева, Павлова, Доржиева гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 270—350 процент хүртэр дүүргэнэ. Эдэнэр өөһэдөө эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулхатаяа хамта, үргэн далайсатай агитаци хэжэ бусад хүдэлмэришэдые ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлаха тээшэ зоригжуулна.

Б. Цыденов.

Пар хахалалга амжалтатай ябана

1946 оной хүдөө ажалай хүдэлмэриин түрүүшын шата болохо хабарай тарилгыеТориин аймагай Доодо-Бургалтайн сомоной «Заветы Ильича» гэжэ колхоз агротехническэ богонихон болзорто дүүргээд, мүнөө пар хахалалгые нёдондонойхиһоо нилээдгүй эмхитэйгээр үнгэргэһэн байха юм.

Тус колхоз эртын пар хахалалгые богонихон болзор соо дүүргэбэ. Хоёрдохи хахалалга эхилэнхэй. Энэ колхоздо үнэн сэхээр хүдэлмэрилдэг түрүүшүүл яһала олон. Тэдэнэрэй тоодо нүхэд Ц. Е. Бужыгаева, Ш. Урбанеева, Ш. Галсанова, Х. Цыремпилова, Б. Раднаева ба бусад тоологдоно. Эдэнэр хабарай тарилгын үеһөө эхилжэ, мүнөөшье үдэрэйнгөө нормые 120 процентһээ 210 процент хүртэр дүүргэдэг зандаа.

Д. ЦЫДЫПОВ

Советскэ Союзда хэлхеэ-холбооной хүгжэлтэ

К. СЕРГЕЙЧУК,
СССР-эй хэлхеэ-холбооной Министр

Советскэ Союзда хэлхеэ-холбооной бүхы хэрэгсэлнүүд капиталистическэ оронуудта адли үмсын нюурнуудта ба компанинуудта хабаатай бэшэ, харин социалистическэ гүрэндэ хабаатай байжа, бүгэдэ арадай зөөри хогшол мүн болоно. Тэдэнэр хадаа Эхэ оронойнмнай ашаг туһада, хэдэн миллион ажалша ниитын ашаг туһада, гүйсэд табигданхай юм.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ манай орон соо хэлхеэ-холбоон гүйсэдөөр хубилаад, үндэр хэмжээгээр хүгжэлтые туйлаһан байна. 1913 онтой жэшээлбэл телеграфно-телефонно лининүүдэй утань 1940 ондо 3 дахин ба утаһануудай утань 4 дахин ехэ болобо. Ашаглалгада байгаа телеграфна аппарадуудай тоо хоёр дахин олошороһон ба тэрээнэй үйлэдбэриин бүтээсэ хэдэн дахин нэмэһэн байна. Почтово предприятинуудай тоо манай орон соо юрэнхыдөө 7 дахин, хүдөөдэ 10 дахин ургаһан байна. Электрическэ хэлхеэ-холбооной хэрэгсэлнүүдэй хүсэ шадалые хүгжүүлжэ, шэнэдхэн һайжаруулха ба ехэдхэхэ талаар олон жэлэй турша соохи хүдэлмэриин ашаа үрэнь дайн сэрэгэй үедэ имагта тодоор харагдаһан байна. Дайн сэрэгэй үедэ эдэ бүхы хэрэгсэлнүүд хадаа фронтын ба тылэй эрилтэнүүдтэ хүсэдөөр зорюулагдаһан байгаа, теэд хэлхеэ-холбоонойхид тэдэнэртэ даалгагдаһан зорилгонуудые алдар солотойгоор гүйсэдхөө гэжэ хэлэхэ ёһотой байна.

Электрическэ хэлхеэ-холбоое байгуулха ба шэнэдхэн һайжаруулха хүдэлмэри дайн сэрэгэй үедэшье ябуулагдажа үргэлжэлһөөр байба. Олон тоото бэрхэшээлнүүдэй байбашье, шухала шухала зүгүүдые зүглүүлэн шэнэ магистральнууд табигдаһан ба богонихон болзор соо радиостанцинууд, автоматическа телефонно станцинууд ба бусад барилганууд бодхоогдоһон байна.

Мүнөө, амгалан сагай байгуулалтын үедэ тон ехэ ба харюусалгатай зорилгонууд хэлхеэ-холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаад байна. Дайнай һүүлэй Сталинска табанжэл соо арадай ажахын бүхы һалбаринуудай түргэн хүгжэлтэ ба үргэн ажалшан арад олоной культурна хэмжээнэй хэлбэрилтэгүй ургалта—эдэ бүгэдэ болбол олон янзын ба эрхим һайнаар хүдэлдэг хэлхеэ-холбооной хэрэгсэлнүүдэй эрилтые хэмжээгүй ехээр дээшэлүүлнэ. СССР-эй Верховно Соведээр баталагдаһан 1946 — 1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули энэ талаар хэдэ хэдэн шухала хэмжээ ябуулгануудые хараалһан байна. Немецкэ эзэмдэлгэдэ нэрбэгдэһэн районуудтахи хэлхеэ-холбооной хэрэгсэлнүүд, илангаяа радио ба магистральна кабелиин хэрэгсэлнүүд болбол шэнэ табанжэлэй жэлнүүд соо гүйсэд һэргээн бодхоогдохо ба мүн тэдэнэй саашадаа хүгжэхэ ябадал хараалагдана. 5 жэлэй турша соо Советскэ Союзай газар дэбисхэртэхи бүхы сельскэ соведүүд, машинно-тракторна станцинууд телефонтой болгогдожо дүүргэгдэхэ юм. Энээнэй ёһоор 25.000 сельсоведүүдтэ телефон табиха хэрэг урдамнай байна.

Шэнэ табанжэлэй түсэб болбол электрическэ, илангаяа город хоорондын хэлхеэ-холбооной гол һалбаринуудай техническэ бадаралтые хараалһан байна. Бидэнэр 7.800 километр утатай магистральна телефонно-телеграфна кабель һэргээн бодхоохо ба шэнээр табиха ёһотойбди, энэ хадаа холын хэлхеэ-холбооной техническэ үндэһэ һууриие бодото шэнээр зэбсэгжүүлгэдэ хүргэхэ юм. Газар доогуур табигдаһан хүсэ ехэтэ кабельна магистральнууд ашаглалгада оруулагдажа, эдэ болбол РСФСР, Украина ба Белоруссиин ажаүйлэдбэриин томо томо центрнүүдтэй манай столицые холбохо байна. Газар доогуур табигдаһан кабельна магистральнуудай үлүү һайн ушарынь хадаа ямаршье метериологическа оршон байдалда найдабаритай ба бата бэхи холбоо хангаха ябадал мүн болоно. Кабеляар нэгэн доро арбаад ба зуугаад телефонно хөөрэлдөө хэжэ болохо ба мүн энээнтэй хамта үзэг барладаг аппарадуудые хэрэглэжэ, хэдэн олон тооной телеграфна дамжуулга хэжэ болохо юм. Хэдэ хэдэн зүг зүглэжэ хамтаруулһан кабеляар холбоо хэхэ системэ бии болгогдоно, энэ болбол нэгэн доро 200 ба тэрээнһээ үлүү тооной эрхим һайн дуулдасатай телефонно хөөрэлдөө хэхэ ябадалые хангаха байна. Томо томо городуудта телевизионно центрнүүдэй бүтээгдэхэдэ, энэ кабеляар телевизионно программануудые андалдажа болохо юм.

Табанжэлэй түсэб болбол столицаһаа хэдэн мянгаад километр холо байгаа городуудтай хэлхеэ-холбоо байгуулха ябадалай шанарые эрид һайжаруулгые хараална. Эдэ жэлнүүд соо город хоорондын линиин 200 мянган километр шэнэ утаһанууд табигдаха ёһотой, энэ тоо соо 50 мянган километрынь һайн дуулдасые хангадаг үнгэтэ металлай утаһанууд болоно. Бүхы шухала шухала магистральна хэлхеэ-холбоонууд болбол мүнөө сагай үндэр частотно аппаратураар зэбсэгжүүлэгдэхэ, энэ ябадал хадаа шухала зүгүүдтэ город хоорондын линиин ажалайнь бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ ба ороной гол ажаүйлэдбэриин ба административна центрнүүдые Москватай холбохо ябадалые эрид һайжаруулха байна. Город хоорондын телефониие хэрэглэхэ ябадал үшөө ехээр үргэдхэгдэхэ юм.

Хэлхеэ-холбооё саашадань хүгжүүлгэ ба шэнэ шэнэ хүсэнүүдые дэлгэрүүлгэ болбол СССР-эй электро-хэлхеэ-холбооной генеральна схемээр ябуулагдаха байна. Энээгээр арадай ажахын энэ һалбариие мүнөөнэй эгээ түрүү техникын үндэһэ һуури дээрэ шэнэдхэн байгуулха бата бэхи база табигдана гээшэ. Илангаяа холын область ба республиканuудтай утаһаар ба радиогоор ябуулха комплексно хэлхеэ-холбоо эмхидхэлгэ тон ехээр хүгжэхэ байна. Советскэ инженернүүд—Сталинска шагналай лауреадууд Игнатьев, Гурин ба Козлов гэгшэдэй зохёоһон үзэг барладаг хүсэ ехэтэ радиоаппарадууд үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ байна. Ороной элдэб районуудта тон олон тооной радиотелеграфна станцинууд баригдахаар хараалагдаба, энэ тоодо 15 киловатт ба тэрээнһээ дээшэ хүсэтэй 55 дамжуулгын станцинууд ороно.

Ойрын сагта областьн хоорондын радио холбоон илангаяа үргэнөөр хүгжөөгдэхэ байна. Дунда Ази, Алас Дурна Холын Хойто зүгүүдтэхи областьнууд ба республиканuудта табигдаад ба табигдажа байгаа бага хүсэтэ хэдэн мянгаад радиостанцинууд болбол холын районуудые областной, хизаарай ба республиканска центрнүүдтэй, бүхы оронтой холбохо байна.

Городой телефонно сетиие ехээр хүгжөөхэ ба һайжаруулха ябадал табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаба. Хэдэн городуудтахи гарай телефонно станцинууд автоматическа станцинуудаар һэлгэгдэхэ байна. Алхамай АТС гэжэ нэрлэгдэдэг системэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ. Табанжэл соо АТС-гэй ниитэ багтааса хоёр дахин ургаха байна.

Арад зониие почтоор хангаха хэрэгэй шанар һайжаруулха ба тэрэниие саашадань хүгжөөхэ ябадалда түсхай анхарал табигдана. Табан жэл соо хүдөөгэй почтово предприятинуудта 5.000 гэр баригдаха ёһотой ба хамта дээрээ 7.000 почтово отделенинүүд шэнээр нээгдэхэ байна. Почто зөөхэ хэрэгтэ автомобильна ба авиационно транспорты үлэмжэ үргэнөөр ашаглалга хараалагдана.

Энэ жэлдэ мүнөөнэй техникээр зэбсэглэгдэһэн шэнэ магистральна хэлхеэ-холбоо, город хоорондын шэнэ телефонно станцинууд, телеграфууд, АТС, радиостанцинууд ба бусадай барилганууд ябуулагдаха байна. Немецкэ эзэмдэлгэдэ нэрбэгдэһэн городуудта почтово отделенинүүдэй гэрнүүд ба мүн хэлхеэ-холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй байха байрын гэрнүүд шэнээр баригдаха юм. Почтово предприятинуудые саашадань хүгжөөхөөр хараалагдана. Мүнөө жэлэй хугасаа соо 1.100 почтово отделенинүүд ба агентствонууд шэнээр нээгдэжэ, оронойнмнай почтово сеть дайнай урдахи хэмжээе хүсэхэ ёһотой байна.

Манай ороной элдэб газар нютагуудта шэнэ ажаүйлэдбэриин барилгануудые барижа байгаа ябадал болбол барилгын талмай, шэнэ ажаүйлэдбэриин центр бүхэниие найдамтай хэлхеэ-холбоогоор хангажа, ажаүйлэдбэриин шэнэ гуламтануудай түргэн хүгжэхэ ябадалда туһалхаар бидэниие уялгана.

Шэнэ табанжэл соохи манай гол зорилгонууд энэ тэды болоно. Эдэ зорилгонууд болбол бүхы хэлхеэ-холбоошодһоо хатуу зоригтой ба эдибхитэй хүдэлмэринүүдые эрижэ байна. Бидэнэр болбол правительстваар баталагдаһан капитальна барилганuудай түсэбые дүүргэжэ, барилга бүхэниие байгуулха болзорые саг соонь гүйсэдхэхын тула бүхы хүсэ шадалаа гаргаха уялгатайбди. Ажалшадай ажа амидаралай хэмжээнэй дээшэлэлтэ ба СССР-эй арадай культурын шэнээр хүгжэн ургаха ябадал болбол арад зониие хангалгые эрид һайжаруулхые бидэнһээ эрихэ байна. Энэ хангалтын хэмжээе иимэ баримтанууд харуулна гэбэл: 1945 ондо советскэ почтын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай хоорондо 3 миллиардһаа үлүү бэшэг зөөһэн байна, энэнь 1913 оной хэмжээнһээ 5 дахин ехэ болоно. 1940 ондо уншагшад болбол 6.5 миллиард экземпляр газетэ ба журналнуудые абаһан байна, энэнь 1913 онойхиһоо 20 дахин үлүү болоно. Үдэр бүри 170 мянган колхозно почтальонууд хүдөөгэй арад зондо почто асардаг байна. Энэ тоодо хүдөөгэй хэлхеэ-холбооной отделенинүүдтэ хүдэлмэрилжэ байгаа почтальонууд оролсоногүй.

Почто зөөхын тула янза бүриин транспорт хэрэглэгдэнэ гэбэл: үдэр бүри 1.500 почтово вагонууд, 4.000 автомашинанууд, 200 катернууд, 50.000-һаа үлүү морид, 10.000 буха, 1.200 нохойнууд болоно. Алас Дурна ба Холын Хойто зүгэй, Дунда Азиин ба бусад холын районуудта самолёдоор почто зөөдэг юм. Энэ жэлдэ самолёдоор почто зөөлгэ нилээд ургажа, авиамаршрудуудай утын хэмжээн 220.000 километрһээ үлүү гараха байна. Мори унаагаар почто зөөхэ тракт 700 мянган километр хүрэжэ, дайнай урдахи хэмжээе гүйсэхэ байна. Энэ болбол хаанта Россида байһан трактын утын хэмжээнһээ 10 дахин үлүү гарана.

Почтово сетиин саашадаа хүгжэхэтэй хамта город ба хүдөөгэй ажалшан арадта почто зөөхэ хэрэгэй шанарые эрид һайжаруулга шухала шухала зорилго мүн болоно. Хамагай түрүүндэ почтын ябасые түргэлхэхэ хэрэгтэй. Бидэнэр болбол город ба хүдөөдэ почто түргэн зөөхэ сэрэгэй урдахи гуримые ойрын сагта газар бүхэндэ һэргээн бодхоохые, почтово отделени бүхэнэй нягтаар ба культурнаар хүдэлмэрилхэ ябадалые хангаха уялгатайбди.

Советскэ хэлхеэ-холбоошод болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай жэлнүүд соо суглуулһан ехэ ба али бүхы талын дуршэл баялигтайгаар шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлдэ оробо. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын ба тэрээнэй бэлэдхэлэй үедэ хэлхеэ-холбоошод болбол һунгуулиин кампаниие жэшээтэ һайнаар хангаһан байна. Туйлай баялиг энэ дүй дуршэлөө ашаглажа, өөһэдынгөө бүхы хүсэ шадалые гульдхажа, эдэнэр болбол шэнэ Сталинска табанжэл соо Советскэ гүрэнэй хэлхеэ-холбооной хэрэгсэлнүүдэй али бүхы талаараа хүгжэхэ ба һайжархын түлөө хатуу шангаар тэмсэхэ байна.

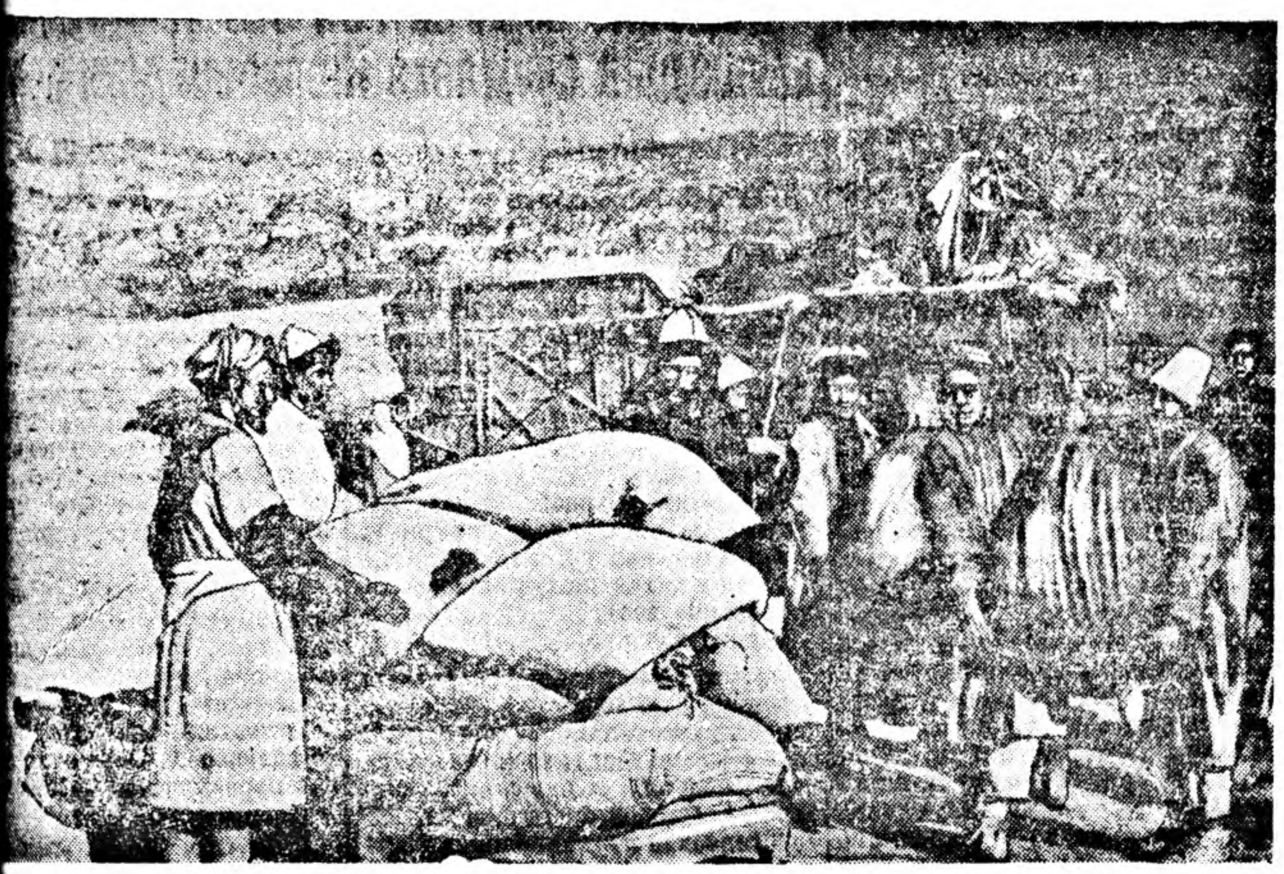

…киска ССР-эй Дагана-Киикска районой «Правдын» нэрэмжэтэ колхозой ток дээрэ. Таряа тушаал- …унктда таряае абаашахаар бэлдэжэ байна.

О. КУЗЬМИНАЙ фото (ТАСС-эй фотохронико).

ҮНЕЭДЫЕ ҺАЙНААР БЭЛШЭЭЖЭ, ЕХЭ ҺҮ ҺААХА

…1950 онуудта СССР-эй …ажахые һэргээн бодхооһо …жээгэ шэнэ табаннжэлэй тү… …аахэ малай тоо толгойе …уулха ба тэдэнэй ашаг ша… …дэшэлүүлхэ хэмжээнүүд …гдаhан байна. Энэ табан… …һүүлдэ 1945 онойхио ор… …дунда жэшээгээр үнеэнһээ …цент үлүү һүн абтаха боло…

…й республикын малшад энэ …оовуудые бэелүүлхэ хэрэг… …эмхитэйгээр оролсобо. Мал… …дэрэ түрүү ябажа байhан …уд, энэ хараалагдаhан тү… …даалгабаринуудые дүүргэ… …гана, үлүүлэн дүүргэжэ … Сэлэнгын аймагай, Тель… нэрэмжэтэ колхозой һаали… …лугаржап Нимаева гэгшэ …абhан булэг үнеэдhээ 1946 …гэдахи квартал соо 4.000 …ну абаха түсэбтэй байhан …755 литр һү һааhан байха …ун энэ колхозой hаалишан …ор Арьяева 3410-ай орондо …литр һү һааба.

…гын аймагай, Маяковскиин …эта колхозой hаалишад һү …түсэбүүдээ амжалтатайгаар …байнад. Энэ колхозой …шан нүхэр Мордовская дааже …9 үнеэдhээ 1946 оной та… …ра соо 4.840 литр һү абажа …гээ түсэб 45 процент дүүр… …байха юм. Мүн тус аймагай …рд» колхозой һаалишад …лгын түсэб бүри эршэм… …р дүүргэжэ байнад. Энэ кол… …hаалишан нүхэр И. Г. Бур… …эшэ өөрынгөө булэг үнеэд… …45 оной 5 hара соо 5.208 …һү hааhа, желэйнгээ түсэб …процент дүүргөө. Мүн hаали… …нүхэд Каленных, Трифонова …ад һайн жэшээнүүдые ха…

…ят-Монголой зооветеринарна …тудай hуралсалай ажахын …шад нэгэ hаамхай үнеэнhээ …литр һү абаха гэhэн желэйн… …тсэб үлүүлэн дүүргэхын тү… …эмсэжэ байнхай. Тиин, hаали… …Блженова—hаалигажа байха …бухэйhээ 1946 оной 5 hара …27,3 литр, Митрошина, 995,9 … Мункоева—1.080,5 литр һү …байна. Мүн нүхэр Бжено… …үнеэнhээ 2 hара соо 1.121,8 …һү hааhан байгаа, ба үнеэ… …зарим үдэр 25,8 литр хүр… …ү үгэдэг байха юм.

…махай үнеэдые үбэлэй сагта …тэй тэжээлээр хангажа, зу… …адеэлүүлхэ, илангаяа зунай …зэрнин үедэ һайнаар ха… …улха ябадал болбол кол… …бхэй һү hаалгынгаа тү… …үүлэн дүүргэхэ нэгэн …ла нүхэсэлынь мүн. Лаа… …ургажа байhан ногоо… …шэдэл ехэ байдаг дээрэ… …илангаяа hаамхай үнеэдтэ …туhатай тэжээл гэжэ тоолог… …байха юм. Бухэли жэлэй соо …һүнэй 70 процент шахуунь …бэлшээрин үелэ абтадаг … Иимэдэ, бэлшээрин газа… …зүбөөр хэрэглэхэ ба тэрэнэй …эрид дэшэлүүлхэ хэм… …уд болбол шухала удха… …тэй ябуулга мүн гэжэ мэдэхэ …тэй. hаалгажа байhан үнеэ… …бэлшээриндэ адуулжа харуу… …а асуудал—тэдэниие саг үр… …н ногоон тэжээлээр дүүрэн

хангаха гэhэн удхатай хадань нэгэ hара соо, мүн бүхы бэлшээрин үедэ hаалгажа бэйhан үнеэдтэ хэды шэнээн ногоон тэжээл хэрэглэгдэхэ байhыень эртээнhээ бүридхэжэ ябадал шухала. Тиихэтэй хамта үнеэн бүхэнэй амидын шэгнүүр, тарган туранхаhань болон зунай үедэ хэды литр һү абаха түсэбтэй байhанаа, мүн харгалзаха хэрэгтэй. Гадна, 300—350 килограмм амидын шэгнүүртэй үнеэнэй шэнээ шадал ба ашаг шэмэнь дэшэлүүлхын тулада 22—25 килограмм, мүн тэрээнhээ абтаха литр һүн бүхэнэй түлөө 2,5—3 килограмм хүртэр ногоон тэжээлээр үнеэдые үдэр бүри хангаха хэрэгтэй.

Манай республикын колхозуудай бэлшээрин газар олон янза байдаг. Ехэнхидээ 1 гектарhаа 35—60 центнер хүртэр үбhэ ногоо абтадаг гэшэ. Иимэ ургасатай бэлшээри зунай үедэ 1,5-hаа 2,5 гектар хэрэглэгдэхэ байна. hаажа байhан үнеэдтэ hайн ногоотой бэлшээриие таhалха хэрэгтэй. Бүхы бэлшээриие участогуудые 4—6 ондоо таhалжа, 5—6 хоногто адуулагдаг, тэрэнэй hүүлээр баhа ондоо шэнэ ногоотой участогта абаашажа мэтээр зэлжэлжэ бэлшүүлхэ шухала. Малаа ингэжэ адуулаад байбал, бэлшээрин газарые тон зүбөөр хэрэглэжэ, малажалhаа абтаха ашаг шэмэень дэшэлүүлжэ шадаха байнабди. Хэрбээ малай фермэhээ бэлшээрин газарай 3—4 километр холо байгаа hаань, үнеэдэе түхэреэн суудха соо бэлшээрин дээрэ байлгажа харуулhаар ябадал эмхидхэжэ hайн байна. Зүгөөр, үнеэдэе hааха, эдээлүүлхэ ба амаруулха тухай харадаа түхеэрхэ шухала. Бэлшээридэхи байранууды hэрүүн, үнаада дүтэ, ш«бхэ нойгоор үhаяа бузарлахагүйгөөр бодожо түхеэрэхэ ёhотой. Мүн үнеэдтэ тэжээл хэжэ үгэхэ хобгонууд, эрэ мал, буха, туталнуудай, элдэб халдабаритай үбшэнтэй малай байха байранууд ба һү тоhоёо хадагалха газарнуудые бэлдэхэ шухала.

Малаа үдэр бүри бэлшээридэ ябуулха гүрим зохёоходо, сүүдхэ соогоо тон таарамжатай сагтань адуулаад, бэшэ сагтань hаахые хараадаа абалсаха байна. Мал бэлбол зунай түрүүшын үедэ, илангаяа үдэр hайнаар бэлшэдэг байха юм. Үлэрынь адуулха аргагүй халуун, hоho батаганаанай олошорхо үедэ малнуудаа hүни адуулха ябадал эмхидхэхэ шухала. Мүн үдэшэ үглөөнэй hэрүүн сагые зүбөөр хэрэглэхэ ёhотой.

Адуу малаа бэлшээридэ байлгажа харууhалтадаа, тэдэнние сэбэр уhаар хангахын түлөө анхаралаа табижа, сүүдхэ соогоо эрхэ бэшэ гурба дахин уhалжа байха шухала. Намартаа бэлшээрин мүдэжэ, адуулха сагай богонихон болоходо малаа ажжамаар дадхаан үбэлэй тэжээлдэ оруулжа эхилхэ ёhотой. Малые зунай бэлшээриhээ үбэлэй тэжээлдэ зүбөөр дамжуулан оруулха ябадал hаамхай үнеэдhээ абтаха ёhотой hүнэй хэмжээе доошолуулхагүй байна.

Т. ОМЕЛЬЧЕНКО,
Хүдөө-ажалай наукануудай кандидат-до цент.

ГҮРЭНЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Сэрэгэй алба хааhан гэр булэнэртэ гүрэнэй тэдхэмжэ үзүүлхэ ба тэдэнэй ажаhуудалые түбхинүүлхэ таhагай бии болгоhоноhо хойшо, манай республикада ажаhуужа байгаа сэрэгэй алба хааhан булэнэртэ нилээд ехэ туhаламжа үзүүлэгдэhэн байна. Энэ жэлэй июниин нэгэнэй мэдээгээр тус таhаг Эсэгэ ороноо хамгаалhан дайнда наhа бараhан сэрэгшэдэй булэнэртэ гүрэнэй хангалта болгон 150 миллион түхэриг, нэгэ дор туhаламжа болгон 2 миллион түхэриг hомолhон ба гадна 25 миллион түхэригтэ пенси тогтооhон ба түлэhэн байна. Мүн сэрэгэй алба хааhан тон ядуу булэнэртэ республикын колхозууд 3 мянга шахуу толгой мал умсын хэрэглэлгэдэ үгөө. 300 тонно овоощ, 335 тонно гурил, 70 центнер hооhон, 50 мянган хэгэр элдэб янзын хубсаhад ба гутал гэхэ мэтэ юумэнүүдые үгэhэн байха юм.

Тэрэшэлэн аймагай хангалтын таhагууд сэрэгэй алба хааhадай булэнэрэй ажаhуудалые түбхинүүлхэ талаар муу бэшээр хүдэлмэри ябуулжа, тэдэндэ 70 тонно малай тэжээл шэрэhэн, 12 мянган гэр байрые шэнэдхэн заhабарилhан ба 15 мянган хүниие ажал хүдэлмэридэ оруулhан байна. Мүн 30 мянган хүүгэдые ясли ба хүүгэдэй байшанда хабадуулжа, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олон ухибүүдтэй эхэнүүдтэ нилээд туhаламжа үзүүлөө.

Эдэ бүгэдэ хүдэлмэри ябуулха hаа гадна тус таhаг үрэнэй хартаабха 8 мянган булэнэртэ үгэhэн ба колхозууд 182 га таряа гүс фондо тариhан байха юм.

Сэрэгэй һуралсал үнгэргэбэ

Бабушкин городой осоавиахимай совет һүүлэй үедэ сэрэгэй һуралсалые hайнаар ябуулна. Городой предприяти ба эмхи зургаануудай осоавиахимай эхин организацинуудта мэргэн буудагшадай кружогууд эмхидхэгдээд, тэндэ осоавиахимай членүүд малокалиберна винтовкые үзэхэдээ гадна мэргээр буудажа hуража байнад.

Мүн тэндэхи судоверфиин дэргэдэхи юнгануудай hургуулиин hурагшад противогаз үзэжэ байна. Эдэнэр hаяхан противогазтайгаар гактическа занятида үнгэргэбэ. Энээнhээ гадна тус городой осоавиахимай эдибхитэй членүүд оборонно темэнүүдээр hонирхолтой хөөрэлдөө ба лекцинүүдые арадай дунда үнгэргэдэг юм.

Д. КОЛМАКОВ.

Яслиин барилга дээрэ

Июниин 30-ай үдэр Улан-Удын түмэр замай узелай депогой хүдэлмэришэд шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаhан хүүгэдэй яслиин барилгада воскресник хэжэ гарабад. Энэ воскресникта 45 хүн хабаадалсажа үнэн сэтгэлээ стахановска янзаар хүдэлмэрилhэн байна. Воскресникта хабаадалсаhан хүн бүхэн дунда жэшээгээр 30—30 шлако-бетонно кирпичэ хэhэн байха юм. Тус үдэр илангаяа hайнаар нүхэд Паршуков, Либаев, Панченко гэгшэд хүдэлмэрилжэ үндэр амжалтануудые туйлабад.

Инженернүүдэй конференци

…хан Петровско завод гэжэ …то Забайкальска ба Восточ… …ибирска харгынуудай харюу… …ата худалмэрилэгшэд, инже… …гүүд хамтарhан конференци …ргэгдэбэ

Эндэ суглараг шад хоёр харгын хоорондохи харилсаа ба мүн тэрэшэлэн харгын хүдэлмэриие hайжаруулха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэhэн байна.

„РУСАЛКА“

ТЕАТР

Сэсэг набшын hалбаран байhан зунай саг. Днепр мүрэнэй эрьедэ уhан тээрмэ хүдэлжэ байна. Тээрмэшэн үбгэн өөрынгөө басаган Наташада эдир залуу наhаяа яажа аршалха хамгаалха тухай, мүн үбгэн болоhон эсэгынгээ ашаг олзо мартахагүй тухай урданай сэсэн заабари хэлэжэ байна...

Иимэ амгалан хонгор байдалые хүшагын нээгдэхэдэ сценэ дээрэ харанабди.

Удаашьегүй хүнеэлтэ муухай аюул хүсэтэ хара hалхин мэтээр эсэгэ басаган хоёрой хайрата hайхан уурхайе үрин түрин hандаргана: Наташа басаганай тархи эрьеулжэ, дура сэдьхэлынь булаажан залуу князь мүнөө ерэхэдээ, «өөрын эрхэгүй дээрэhээ шамhаа хагасаха, гэрлэхэ болобоб» гэжэ соносхоно. Энэ мэдээн ехэ болохоео ябаhан Наташын толгой дээрэ аянгын hомон мэтэ буужа, уйдхар гашуудалаа тэсэжэ шадангүй Днепрын үндэр эрье дээрэhээ уhаруу hүрэжэ ороно...

Оперын нэгэдэхи үйлэ ингэжэ дүүрэнэ.

Ородой агуу ехэ поэт Александр Сергеевич Пушкинай зохеоhон үргэлдэ мартагдахагүй «Русалка» гэжэ драматическа поэмэ болбол ородой алдарта композитор А. С. Даргомыжскиин 1855 ондо бэшэжэ дуухаhан оперын гол hуурынь болоно үгэhэн байна. «Русалка» болбол удхашанараараа үнэхөөр арадай уран зохеолой ба реализмын шэнжэтэй байха юм. Мэхэлэгдэhэн гашуудалта басаганай домог хадаа арадай үльгэрнүүд соо али олон ушардаг.

Ленинэй орденто Бурят-Монголой хүгжэмтэ драмын гүрэнэй театр болбол үнгэрэгшэ майн 30-да өөрынгөө сцена дээрэ «Русалка» гэжэ оперо табижа олондо харуулhан ушар болбол манай республикын уранhайханай, хүгжэм ба театрын түүхэдэ тон ехэ удхашанартай нэгэн шата мүн болоно. Дуулажа гаргадаг зүйл опероо соо наадагшад хадаа өөрынгөө хонгео hайхан хоолой эгэшэглэн гаргажа, оркестрын наадалга ба заримдаа хорой дуулалгатай аялга ходоодо нийлүүлэн дуулажа гарахаhаа гадна, тэрэ дуунайгаа ирагуу удхые үнэн зурхэнhээ оеорhоо аялгалан шэмэглэжэ, артистын талаар образоо шадажа харуулха ёhотой. Иимэ болохолоороо оперо болбол уранhайханай ба театрально искусствын эгээ дээдэ шатань мүн ба эгээ бэрхэтэй hалбаринь мүн байха юм.

Тиимэдэ, үбгэн тээрмэшэн болобо наадаhан БМАССР-эй габьята ар-

тист Б. М. Балдаков болбол түрүүшын сценэдэ, басагандаа заабари хэлэжэ байха үедэ үнэхөөрөө бага холо мэхэтэйшэг, бага будүүлиг, холо бодолтойхон хүдөөгэй юрын үбгэнние тон hайнаар харуулжа, харин гурбадахи үйлэдэнь, тэрэ үбгэн ганса басагаяа алдаад, ухаагаа теэрижэ, ойн хара хирээ болооб гэжэ өөрыгөө тоолоод ябаhан ба князие харахадаа манатаhан ухаанайнь оеорто урданайнь анхэ тайбан байдаг, инаг ганса басаганиинь hанагдан, гашуудалань дахин ордоhолжо «Басагым бусаагыш» гээд ухэдхэн унажа байхыень харахада үнэхөөр зурхэ сэдьхэл хүдэлмэ байна. Балдаков айхабтар ирагуу ба хонгео бас хоолойтой. Дууга элдэб олон янзаар шэмэглэн гаргахын талаар спектакльhаа спектакльда тус артист ургажа байдаг ба энэ зүгөөр соо зарим үедэнь хоолойнь ёhотой драматическа ба трагическаар аялгалан дуулдажа байhаниие тэмдэглэхэ зуураа, артист Балдаковой саашадаа улам бүри ургахын бүхы баримта бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Наташын парти болбол ехэхэн драматическа удхашанартай. Түрүүшээр илдам налархай ирагуу зантай хүдөөгэй басаган байhанаа инагтаа хаягдаха үедөө, гашуудал сүхэрэлынь захада хүрэжэ, хожом хожомоо зурхэ сэдьхэлэй hүр хүсэ ехэтэй образ болон ургажа, ирагуу гунигынь үнөө хилэн боложо, инаг дуранинь трагическа гашуудалай сүхэрэл болон шэлжэнэ. Иимэдэ, энэ ролиие наадаhан БМАССР-эй габьята артистка К. И. Языкова-Гомбоевагай урда ехэхэн хүсэтэй зорилго табигдаатай байhаниинь элитэ. Тэдэ тус артистка болбол энэ зорилгоео hайнаар дүүргэжэ шадаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Князиие наадаhан артист Абида Арсаланов хадаа «Русалка» оперо дотор өөрынгөө ирагуу тенор хоолойгоор тус образын гүнзэгы гуниг уйдхарые эрхим hайнаар харуулжа илангаяа Днепр мүрэнэй эрьедэ залуугайнгаа эрхэ сүлөөтэ инаг дуранай бусашагүй үнгэрhэниие hанан шаналан дуулаhан алдарта каватинаяа ирагуу гоёор дуулан гараhан байна. Зүгөөр артистическа мэргэжэлээ бүри ехээр шудалха зорилго тус артистын урда бабал шангахаhаар табигдаха ёhотой гэжэ эндэ тэмдэглэхэ шухала.

Артистка Логинова княгиня болоходоо наадахадаа, үбгэндөө хэрэгсэгдэжэ болиhон эхэнэрэй уйдхарые илангаяа «Үнгэрhэн жаргалайм үдэрнүүд» гэжэ дуун соо эрхимээр харуулаа гэхэдэ болоно.

Княгиниин хани басаган арадай дундаhаа гараhан аад үншэрhэн Оль-

га болбол БМАССР-эй габьяата артистка Н. К. Петровагай наадалга соо өөрынгөө баярые гэжэрхиhэн байна. Петрова болбол гайхалтай хонгео хоолойтой аад, hүүлэй үедэ нэгэн лэ янзын драматическа шэнжэ оруулан, тохонижо байhаниинь гайхамаар болонхой.

Артистнар Л. Линхобоин (князиин ангуушан) ба Элькун (түрэ хуримай түрүү) өөhэдынгөө багахан партинуудые амжалтатай hайнаар дуулажа гарабад.

hүүлэй үедэ нилээд олоп шэнэ хүнүүдээр нэмэгдэhэн хор болбол энэ оперо дотор тон найралтай ба дүрбэн хоолой ниилүүлhэн аялгаа алдалгүй, уран hайханаар дуулажа гараhаниинь гол түлэб шэнэ хормейстер Хмельновой оролдолгын ашамүн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Русалка» дотор ород арадай дуунууд тон олон, илангаяа князиин түрын дуунуудые хор эрхим hайнаар дуулажа гараба. Манай хор соо гансал тенор хоолойтон үсөөн ба шэнгэн байhаниие тэмдэглэхэ ушартай.

«Русалка» оперо манай театрын сценэ дээрэ иимэ амжалтатай табигдаhан ябадал болбол гол түлэб тэрээниие хүгжэмэй талаар заабаришалан, эсэшэ сусашагүйгөөр оролдон табиhан БМАССР-эй арадай артист, профессор, дирижер П. М. Берлинский ба наадаанайнь талые эрхилэн табиhан театрын главна режиссер РСФСР-эй габьяата артист А. И. Канинай аша мүн.

БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша уран зурааша Тимин болбол эрхим hайхан декорацинуудые зуража шадаа. Илангаяа русалкануудай уhан дорохи ордоние сэдьхэл зээлмэ гоёор ба уранаар харуулжа шадаhан байна.

Тус оперо дотор ород арадай танцануд олон ба мүн цыганнуудай, русалкануудай танецууд бии. Гэбшэе БМАССР-эй габьяата артист, балетмейстер, Арсеньевэй оролдолгоёо хүсэд гаргаагүй дээрэhээ, оперо соохи танецууд урдынь концертнэ программын танецуудhаа үлүү hайн бэшэ харин доошо шанартай гэхээр байна.

Хэдэ хэдэн классическа оперо ород хэлэн дээрэ табиhан ябадал Бурят-Монголой театрын арсашагүй амжалта мүн болоно. Гэхэ зуура олон түмэн бурят зониие өөрынь үндэhэн хэлэн дээрэ даб гэhээр иимэрхүү классическа зохёолнуудтай танилсуулха тухай театрын дирекци ба уранhайханайнь хүтэлбэри бодожо үзэхэ ёhотой.

Даши ЧЕРНИНОВ.

Чайковскиин нэрэмжэтэ театрально-хүгжэмэй училищиин һурагшадай тоосоото концерт

Июлиин 5-ай үдэшэ Ленинэй орденто Бурят-Монголой гүрэнэй хүгжэмтэ-драмын театр соо Чайковскиин нэрэмжэтэ театрально-хүгжэмэй училищиин тоосоото концерт болобо.

Концерт хадаа мүнөө жэлдэ училищиие дүүргэгшэдэй ба бэшэшье hурагшадай хабаадалгатайгаар табигдаба. Мүн тэрэшэлэн Ленинэй орденто гүрэнэй хүгжэмтэ-драмын театрын артистнар хабаадалсаhан байна.

Тус концерт хадаа училищиие hуралсалай жэлэй дүнгые харуулха ба энэ жэлдэ училищи дүүргэгшэдэй эгээ хэрэлуунгалтатай шалгалта байhан тула, энэ тоосоото концертдэ hурагшад тон эдибхитэйгээр ба оролдосотойгоор бэлдэhэн дээрэhээ hайнаар наадажа, концерт харагшадта халуунаар угтагдаба.

Тэдэнэй дундаhаа мүнөө жэлдэ училищиие дүүргэhэн театральна

отделениин hурагша Надежда Степанова гэгшэ уранзохёолшо Серафемовичын „Хоёр ухаа“ гэжэ рассказые тон бэрхэ шадамараар уншажа, харагшадта тон халуунаар угтагдаба. Хореографическа булэгэй hурагша Хандаронова гэгшэ „Тщетная предосторожность“ гэжэ балет сооhоо Па-де-дые уран гоёор наадажа угтагдаба. Хүгжэмэй отделениин IV дэхи курсын hурагша Вторушина „Русалка“ гэжэ оперо сооhоо Наташын ариие дуулахадань, харагшад тон халуунаар угтаhан байна. Мүн тэрэшэлэн hурагшад Вадим Анисимов. Сергей Балдаев, Лугова ба бусадай hайнаар наадаhые тэмдэглэхэ хэрэгтэй байна.

Эдэнэрэй наадажа байхые харахада, ерээдүй сагта эрхим hайн мэргэжэлтэй ба талантта артистнууд ба хүгжэмшэд болохонь лабтай байна.

Ц. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЭРХИМ ҺУРАГШАД АМАРХАЯА ОШОНОД

Байкало-Сэлэнгын пароходстые эрхилхэ управлени болбол ФЗО-гой эрхим hурагшанарта „Олентуй“ ба „Сад город“ гэжэ центральна курортнуудта ошохо 5 путевка үгэбэ. Путевко абагшадай дунда нүхэд Петр Козулин, Николай Бачурин, Генадий Кочунаа гэгшэд бии. Мүн ФЗО-гой hургуули „ажалай резервүүдэй“ центральна амаралтын газарта 11 путевконуудые хубаагаа.

Хүршэдөө нүгөөдэнь „атаархаад“...

„Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомонол Ленинэй ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд дайнай урда тээ тус тустаа яhала hайн клубуудтай байhан юм. Мүнөө болоходо энэ хоёр колхозой клубууд хаагданхай. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо клубаа залалаад, үшөө hайнаар барижа гэжэ түхеэрhэн байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойнь клуб мүнөө тоhоной завод болгогдоод, энэ хоёр колхоздо ямаршье культурна хүдэлмэри ябуулагданагүй“—гэжэ манай „Бурят-Монголой Үнэн“ газетын редакцида хүдөө бэшээшэ Суулгаhаа бэшэнэ.

Сулхари Түгнын hэжүүртэ
Суулга гэжэ нютагта
Хүрхын хаяа айлнуудтай
Хүршэ хоёр колхоз бии.

Дайнай урда нэгэнинь
Дабхар клубтай болохомнай гээд,
Бүтэн байhан клубаа
Буталан сусаа гэлсэнэ.

Клубай торхо бодхоогоод
Хүсэд тэрээнээ дүүргэнгүй,
Хаяhан тэрэ мододнь
Хараа орогүй хаягдаа.

Хүршэдөө нүгөөдэнь „атаархаад“
Клубаа баhа хаажархёод,
Тоhоной завод тогтоогоод
Тухайгүйхэн hуужа байна.

Ж. ЦЫБАНОВ.
Н. ЦЫБЕНОВ.

Колхозой түрүүлэгшэнэрэй семинар болобо

ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айком болбол колхозуудай правлениин түрүүлэгшэнэрэй ба колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэнэрэй семинар hаяхан үнгэргэбэ. Энэ семинарта хамта 25 хүнүүд хабаадалсаба.

Семинарта хабаадалсагшад иимэ нүүд асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ:

1. Колхозуудай 1945 оной ажахын жэлэй ёhoop ажахын ба финансын ажал-ябуулгануудай тоосоонуудай дүнгүүд тухай гаргаhан БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б) гэй Обкомой бюрогой тогтоол тухай.
2. Колхозуудай ниитын үмсые хамгаалга.
3. Финансова журам сахиха тухай.
4. Колхозой шалгалтын комиссиин хүдэлмэри тухай.

Колхозой газар ашаглалга ту-хай.

6. Хүдөө ажалай артелиин устав—колхозно ажабайдалай хэлбэришэгүй хуули мүн.
7. Колхозой ажахые хүгжөөхэ ба табанжэлэй түсэб зохёохо тухай.
8. Малажалые хүгжөөхэ зорилгонууд тухай.
9. Республикын колхозуудта үбэй хураалые үнгэргэхэ ба силос даралга тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой, бюрогой тогтоол тухай болоно.

Эдэ асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Башкуев, аймагай газартаряаланга таhагые даагша нүхэр Малакшанов, аймагай прокурор Капорский, аймагай финансова таhагые даагша нүхэр Хамнуев ба бусад элидхэл ба лекцинүүдые хэhэн байха юм.

И. ЩЕКОТОВ.

Колхозуудай севооборот тушаа

Колхозуудта севооборот зүбөөр болгохо ба ашаглаха хэрэгые һайжаруулха хэмжээнүүд болбол шэнэ Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбэй зорилгонуудай нэгэниинь мүн. Хүдөө ажалые түргэнөөр һэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхэ, хүрьһэнэй үрэжэлые дээшэлүүлхэ, колхозуудта ургасые ехээр абаха, колхозуудай ажахы малажалай бата бэхи үбһэнэй база байгуулха зорилгонуудые манай республикын колхозуудта дүүргэхэ ябадал зайлашагүй шухала болоно.

Севооборот болбол колхоз бүхэнэй тодорхой ажахын ба байгаалиин условинуудые харадаа абажа байгуулагдаха ёһотой.

Сэрэгэй урда тээхи жэлнүүдтэ севооборотуудые зүбөөр хэхэ тушаа ехэхэн хүдэлмэри хэгдэжэ һэн. Тэрэ хадаа колхозуудай полинүүд дээрэ хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ арга-боломжо үгэһэн байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай түрүүшын жэлнүүдтэ манай республикын 62 колхозуудаар севооборот бии болгогдоһон бэлэй. Эдэнэй тоодо Бичурын аймагай бүхы колхозууд ороһон юм. Теэд, дайнай түрүүшын жэлнүүдтэ энэ хүдэлмэри хүсэд һайнаар түсэблэгдэжэ, зохёогдоогүй байшоо.

Харин, 1944 оной һүүлэй һаранууудта «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай» гарһан СССР-эй Совнаркомой тогтоолой үндэһөөр севооборот дахин шэнээр бэелүүлэгдэхэ болоһон юм. 1944 ондо энэ тогтоолой ёһоор 60 колхозуудта, 1945 ондо 162 колхозуудта севооборотуудые бии болгохо ёһотой байгаабди.

Үнгэрэгшэ 1945 ондо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор республикын 100 колхозуудта севооборотуудые бии болгоһон байгаа. Тиимэ дээрэһээ энэ жэлдэ республикын 344 колхозуудта севооборотуудые бии болгохо байнабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим аймагуудай газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хүндэтэй ба харюусалгатай хүдэлмэриие зүбөөр ойлгожо, нилээдгүй ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһан байха юм.

Эдэ аймагуудые нэрэлбэл: Заиграйн, Иволгын, Кударын ба Кабанскын аймагууд болоно. Тус аймагууд колхозуудта севооборот һэргээн бодхоожо, газараа имагта ашагтай зүбөөр эдлэжэ байна.

Севооборотуудые бии болгохо гэһэн түсэбые дүүргээгүй аймагууд гэхэдэ Түнхэнэй, Зэдын, Сэлэнгын, Кяхтын аймагууд болоно. Мүн Мухаршэбэрэй болон Тарбагатайн аймагуудай газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд ба газар эсэмжэлэгшэд севооборотуудой проектые зүбөөр зохёожо шадаагүй, харин түрүүшын эрилтые бэелүүлээгүй дээрэһээнь полинуудые ехэхэн буртаг үбһэтэй болгоһон ба ургасые доошонь оруулһан байха юм.

Саашадаа колхозно газарые эгээл зүбөөр эдлэхэ, газарай ургасые ехэ болгохо, полевой севооборотуудта олон жэлэй үбһэ ногоо тариха ябадалые үргэдхэжэ, малай тэжээл тариха, севооборотуудые бии болгохо, эдлүүриие эмхидхэжэ, адуу малдаа сабшалан болон бэлшээриин газарай үбһэ тэжээлэй бата бэхи база бии болгохо хэрэгтэ малажалай Министерство болон аймагай зоотехнигүүд анхаралаа ехэ баа табина гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй болоно. Зохёогдоһон севооборотуудой проект колхозой түрүүлэгшэтэй ба бригадиртай хамта хэжэ, полиие нютаг дээрэнь хаража үзэхэ ёһотой. Зүгөөр, севооборотуудые һэргээн бодхоохо түсэбые колхозой правлени болбол агрономой гү, али газар эсэмжэлэгшын хабаадалгатайгаар хаража үзөөд, аймагай газартаряалангай таһагтай шалгажа үзэһэнэй һүүлээр, колхозчидой нигүүдай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үзөөд, агрономой ба газар эсэмжэлэгшын уялгата ёһотой хабаадалгатайгаар райисполкомдо баталагдаха ёһотой болоно.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой үндэһөөр, манай республикын колхозууд 1947 онһоо эхилжэ полевой севооборотуудта олон жэлэй үбһэ ногоо тариха ябадалые үргэдхэхэ ёһотой. Колхоз бүхэн үбһэ ногоо тариха үрһэ өөһэдөө хангаха үүргэтэй.

Колхозуудта севооборот бии болгохо хэмжээнүүд хадаа Сталинска дүрбэдэхи табанжэл соо дүүргэгдэхэ ёһотой.

Д. ЛЕСИК, БМАССР-эй Газартаряалангай министерствын главна агроном.

„Дүрбэнэй конференци" тушаа

ПАРИЖ, июлиин 3. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ шухала шиидхэбэринүүд абтаба. Итало-Югославска хилэ ба Триест тухай асуудалые хаража үзэлгын бүхы пунктнуудай талаар хэлсээн туйлагдажа дүүрэбэ. Абтаһан шиидхэбэриин ёһоор Триест ба тэрэнэй хилэнүүдээр хизаарлагдаһан Дупно-Нови град Триестын сүлөөтэ территори болгогдохо байна. Энэ сүлөөтэ территориин статут болбол дүрбэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдые, мүн консультаци хэхын тулада Югослави ба Италиин түлөөлэгшэнүүдые хабаадуулһан тусхай комиссяар зохёогдохо байна. Энэ комиссиин дурадхалнууд амгалан тайбанай конференцидэ табигдажа, тэндэ Москвада абтаһан шиидхэбэритэй зохилдуулан өөрынгөө һайшаалые табиха болоно. Тэрэнэй һүүлээр саг үргэлжын статут болбол Нэгэдэмэл наценуудай аюулгүйн соведэй баталалгада табигдаха байна. Тэрэшэлэн аюулгүйн совет болбол Триестын губернаторые томилхо болоно.

Саашадаа, мүнөөдэрэй заседани дээрэ итальянска колонинууд тухай асуудал хэлсэн үзэгдэжэ дүүрэһэн байна. Абтаһан шиидхэбэриин ёһоор Италитай баталһан амгалан тайбанай договор соо иимэ статьянууд оруулагдаһан байна гэбэл, Италида байһан колонинуудые бусаан абахаа арсаха ёһотой; эдэ колонинуудай эсэсэй хуби заянь жэлэй турша соо дүрбэн гүрэнүүдээр шиидхэбэрилэгдэһэн байха ёһотой; хэрбээ энэ хугасаа соо итальянска колонинуудай саашанхи хуби заянай тухай асуудал шиидхэбэриие туйлажа болохогүй байгаа хадань, энэ асуудал Нэгэдэмэл Наценуудай организациин үзэлгэдэ үгтэһэн байха ёһотой.

Энэнэй һүүлээр гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй совет болбол болохо ёһотой амгалан тайбанай конференци тухай асуудалые хэлсэн үзэлгые эхилбэ.

Амгалан тайбанай конференциин болзор тогтоохоһоо урда тээ Италитай амгалан тайбанай договор баталха гол асуудалнуудые дүүргэхэнь шухала гэһэн һаналые советскэ делегациин үргэлжэлэн баримталдаг байһаниинь элитэ. Тиимэ асуудалнуудай тоодо хамагай түрүүндэ иимэ зүйлнүүд тоогдоно гэжэ олодахин заагдаһан байна гэбэл: Итало-Югославска хилэ ба Триестын, урид байһан итальянска колонинуудай хуби заяа ба итальянска добтолгоһоо хохидоһон СССР ба бусад оронуудай ашагта Италиһаа репараци абаха асуудал.

Дүрбэн министрнүүдэй хэһэн конференциин хүдэлмэриин үрээр эдэ асуудалнуудай хоерынь хадаа баргаргай һайнаар шиидхэгдэбэ. Энэнь, вэгэдэ, Итало-Югославска хилэ ба Триест, хоерто, урид байһан итальянска колонинуудай хуби заяан болоно. Мүн баһа гурбан шухала асуудалнуудай нэгэниинь болохо—Италиһаа репараци абаха тухай асуудал гансахан лэ мүнөө хүртэр шиидхэбэрилэгдээгүй.

Бусад делегацинуудай онсо һонирхоһон тэрэ асуудалнуудай талаар зохистой шиидхэбэри абахын тулада советскэ делегаци болбол өөрынгөө талаһаа ехээр оролдоһониинь дүрбэн министрнүүдэй конференциин хүдэлмэриин ябаса харуулна. Триестые интернационализацилха тухай асуудал тушаа, жэшээлхэдэ, эндэхиин журналистическэ кругүүдтэ американска делегациин ехэ эдибхиие тэмдэглэнэ. Юрэнхыдөө, зүбшэн хэлсэлгын бүхы ябаса соо американска делегаци болбол Триестын хуби заяанай тухай асуудалда онсо һонирхолые гаргаһан байна, зүгөөр английска делегаци хадаа урид байһан итальянска колонинуудай тухай асуудалда ехэхэн һонирхолоо табиһаниинь элитэ. Иимэ ушарһаа хэлсээ туйлаһан ябадал гансал советскэ делегациин эб найрамдалай талые бариһанай ашаар болоһон байха юм. Франциин ехэхэнээр һонирхожо байһан асуудалай талаар, илангаяа франко-итальянска хилэдэ тэрэнэй тоодо Теидо-Брига райондо хэдэн заһабари оруулха тухай асуудалаар Францие дүүрэн хангаһан хэлсээн туйлагдаһан байһаниинь элитэ.

Тиимэ ушарһаа, шууд һонирхогдожо байһан советскэ проблемэ болохо итальянска репарациин олодахин хэлсэгдэжэ байһаниинь элитэ болохо итальянска репарацинууд тухай энэ асуудал мүнөө хүртэр шиидхэбэрилэгдээгүй үлэһэн гансахан асуудал болоно. Харин американска ба английска делегацинууд энэ асуудалые шиидхэбэрилхэ ябадалые элдэбээр хойшо татанад.

Репарационно асуудалай талаар хэлсээ хэжэ ба тиигэжэ московско конференциин шиидхэбэриин ёһоор амгалан тайбанай конференциие зарлахын урда тээ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй соведээр хэгдэхэ ёһотой бэлэдхэлэй хүдэлмэриие дүүргэхэ гэжэ дурадхаһан советскэ делегациин хуулита эрилтэдэ мүнөөдэрэй заседани дээрэ, французска, тэрэшэлэн английска делегацинуудай талаһаа зүбшөөрэмөөр байһанаа харуулба. Гэбэшье американска делегациин бариһан позици болбол энэ асуудалые шиидхэбэрилхэ ябадалые һаатуулһанһаа боложо энэ заседани дээрэ амгалан тайбанай конференци зарлаха үдэрые томилхо асуудал һаатуулагдаһан байна.

Италиһаа репараци абаха тухай асуудалые шиидхэбэрилхэ ябадалһаа зайлахые һэдэһэн ябадал болбол эртэнһээ бүтэхэгүй байдалда ороһониинь һэжэглэшэгүй хэрэг.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ яб[…] хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи пр[…]

Июлиин 2-ой үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, июлиин 2. (ТАСС). Мүнөөдэр Трибуналай үглөөнэй заседани дээрэ гэршэ Марков гэгшэһээ асуулта абалга үргэлжэлбэ. Советскэ гэмнэлгын түлөөлэгшэ нүхэр Смирнов 11 мянган хүүрнүүдһээ 8-иинь жадалһан ушар хадаа 1943 оной апрелиин 30-ай хахад үдэрэй урда тээ Катынска ой соо болоһон юм гэжэ тодоруулна.

Гэмнэгшэ: танай өөрынтнай ажаглалай ёһоор тэдэ хүүрнүүд газар доро жэл гү, али дээдэ талань жэл хахад шахуу байгаа гэжэ батална бэзэт?

Гэршэ: тон зүб.

Хүүрнүүдые задалан гаргахадаа тэрэниие тайлбарилан харуулһан ба түгэсхэлэй удхашанартай документ зохеогдодогыень бүгэдэдэ мэдээжэ практика байбалшье, Марковта үгтэһэн протокол гансахан лэ тайлбарилан бэшэһэн һалбаритай байба.

Гэмнэгшэ: юундэ?

Гэршэ: бидэнэртэ үгэһэн саарһануудһаа, тэдэ хүүрнүүд газар доро 3 жэлэй турша соо байгаа гэжэ уридшалан этигүүлхые хүсэбэ гэжэ ойлгооб. Теэд эдэ саарһанууд хүүрнүүдые задалан гаргахаһаа нэгэ үдэр урда харуулагдаһан байна.

Гэршэ: гэмнэгшын асуудалда харюусаха зуураа гитлеровецүүд болбол 1941 оной һүүлшын һаранuудта Катынида энэ олониитын алалга хюдалгые хэһэн байгаа гэжэ хэлэнэ.

Гэмнэгшэ: теэд, тиимэ юрэнхы, танай һанамжаар хадаа буруу протоколдо юундэ гараа табиһан байгаабта?

Гэршэ энэ асуудалда […] ха зуураа иигэжэ хэлэ[…] цүүд Смоленскдэ энэ пр[…] уридшалан бэлэдхэһэн […] теэд тэрэнэй удха тухай […] тай хөөрэлдөөн хэгдэжэ […] дээрэһээ гар табюул[…] байгаа һэн. Һүүлээрынь […] бүхы членүүд Смоленск[…] ледоор нэгэ сэрэгэй дул[…] ром дээрэ абаашагдажа […] сэрэгэй албахаагшадай д[…] жа тус протоколдо гараа […] байва.

— Хүүрнүүдые задала[…] да тиимэ һанамжатай […] байбашье, эгээл иимэ ш[…] дээрэһээ гараа табиһан […] гэжэ гэршэ хэлэбэ.

Гэмнэгшэ: тиихэдээ, […] ло заагдаһан үдэрэй тоо […] гай нэрэ хуурмаг байгаа […]

Гэршэ: тиимэ.

Гэмнэгшэ: теэд яахын […] байдалда оруулагдаһан […] Та гараа табиһан байба г[…]

Гэршэ: намда тиихэдэ о[…] гагүй байгаа гэжэ тоолоо[…]

Тэрэнэй һүүлээр үж[…] Штамар хэдэ хэдэн асу[…] дые гэршэдэ табина. Үж[…] хадаа гэршын үгэһэн үгы[…] маг худал болгохые то[…] оролдобошье, энээнээ хүс[…] жэ шаданагүй.

Үглөөнэй заседаниин […] советскэ гэмнэлгын түл[…] нүхэр Смирнов гэмнэлгын […] дахи гэршэ-судебнэ ме[…] профессор Прозоровский г[…] асуулта абахые дуудуулн[…] шье, сагай дүүрэшэһэн т[…] тус гэршэһээ асуулта аба[…] шын заседани хүртэр хо[…] лагдаба.

Энвер Хаджа Югославида ерээд бус[…]

БЕЛГРАД, июлиин 3. (ТАСС). Белградска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор Албаниин премьер-министр генерал-полковник Энвер Хаджа июниин 23-да Югослави ерэһэн аад, июлиин 2-то гэдэргээ бусаба.

Албанска правительствые толгойлогшо Югославиин арадай федеративна республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Югославиин маршал Иосип Броз-Титотэй хэдэн удаа хөөрэлдэбэ. Энэ хөөрэлдөөндэ Югославиин талаһаа гадаада хэрэгүүдэй министр Станог Смиг, гадаадын худалдаанай министр Никола Петрович ба ажаүйлэдбэриин министр Кидрич гэгшэд хабаадалсаба. Энэ хөөрэлдөөнүүд хадаа тон халуунаар ба эбтэй зохидоор үнгэрбэ. Эндэ өөһэдынгөө оронуудта ехэ ехэ удхашанартай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ нэгэн һаналаа[…] сэд шиидхэбэ.

Белградска радиогой мэ[…] нэй ёһоор Албани ба Юго[…] түлөөлэгшэд өөһэдынгөө […] лөөе хамгаалхын, бэеэ да[…] ойроо хүртэшэгүй байхы[…] гоор эб найрамдалай ба[…] сан туһалалсаха договор[…] ха гэжэ шиидхэбэ. Энэ […] найрамдалтай хоёр ор[…] арадуудай ахадүүгэй эбд[…] хани барилсаатай ба ерээд[…] та өөһэдынгөө эрхэ сүлөө[…] даанги байдалые хамтадаа […] ха хэрэгтэ шууд сэхэ ба[…] баталан гэршэлнэ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй […] бани ба Югослави хоёрой […] экономическа харилсаа ба[…] асуудалнуудые нэгэн һ[…] зүбшэн шиидхэһэн байна.

Даладье ба Рейно гэгшэдһээ депутатска мандадууд[…] хаһахые олониитын демократическа организацинууд э[…]

ПАРИЖ, июлиин 4. (ТАСС). Мүнөө үедэ Парижда „Тусхай антикоммунистическэ полици" гэдэгэй сотруднигуудые сүүдлэхэ процесс үнгэргэгдэжэ байна. Францие немецүүдэй эзэмдэжэ байһан жэлнүүдтэ энэ полици хадаа французска коммунистнуудые бэлэрэн олохо ба тэдэниие алажа хюдажа, үгы хэхэ ябадалые эрхилдэг байгаа. „Антикоммунистическэ полициин" хүтэлбэрилэгшэ Детмар гэгшэ сүүд дээрэ мэдүүлхэдээ, үшөө 1940 ондо энэ „тусхай полициие" эмхидхэхэ даалгабари Даладьеһаа абаа һэм гэжэ мэдээсэнэ.

Хэдэн олон олониитын […] зацинууд Даладье, Рейно […] пон гэгшэдһээ депутатска […] дуудынь хаһаха гэһэн ши[…] ринүүдые гаргаба. Па[…] райондо энээн тушаа ха[…] бэшэһэн петици дээрэ гар[…] га ябуулагдажа байна. Эн[…] редительнэ суглаанда үгт[…] нөө үдэр учредительнэ […] дээрэ Фредерика Дюпон […] үглөөдэр Даладье ба Рейн[…] шэдэй депутатска мандат […] хэлсэхэ байна

Колхозно-совхозно театр Баргажан гараба

Республиканска колхозно-совхозно театрын бригада Бурят-Монголой АССР-эй габьяата артист нүхэр Вампиловай хүтэлбэри доро Баргажанай ба Курумканай аймагуудта гараба.

Артистнууд тус аймагай ажалшадта нэгэ акттай һонирхолтой пьесэнүүдые, элдэб хатар наада харуулха ба бурят болон ородой дуунуудые дуулаха байна. Гадна нютагуудтахи уранһайханай самодеятельностиин кружогуудта, хүдэлмэреэ зүбөөр табиха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлхэ ба олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зорилготой. Тиишэ гараха артистнуудай дунда РСФСР-эй габьяата артист нүхэр Таров, Бурят-Монголой АССР-эй габьяата артист нүхэр Дагбаева ба бусад бии.

Энэ бригада Улан-Удэһээ июниин 6 үдэр мордобо.

Манай республикын һонинууд

Паровоз һэргээн заһабарилба

Улан-Удын түмэр замай узелай депогой коллектив СУ-21221 гэжэ паровоз һэргээн заһабарилжа һаяхан дүүргэбэ. Энэ паровоз хадаа заһабарилгада оруулагдахаа 5 жэлэй саана асарагдаһан байбашье, мүнөө хүртэр заводой дэргэдэ хэбтэжэ байһан байгаа. Теэд депогой хүдэлмэрилшэд сталинска табанжэлэй мүрысөөндэ оролсохотойгоо хамта тэрэниие заһабарилха гэһэн уялга абаһан байгаа. Тиигээд нэгэ һарын туршада тус коллектив эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ июниин 29-эй үдэр заһабарилгынгаа хүдэлмэри дүүргэжэ, паровозоо ашиглалгада тушааһан байнад.

Энэ хүдэлмэри дүүргэхэ хэрэгтэ углуулгын бригада (бригадирынь Кочин), угаалгын цехын нүхэр Герцеген бригада эмхитэй хүдэлмэреэрээ шалгарһан байна.

АВТОМОТОКЛУБ ЭМХИДХЭГДЭХЭНЬ

Осоавиахимай центральна совет һаяар авто-мото-клуб Улан-Удэдэ эмхидхэхэнь. Энэ клуб болбол гурбадахи категориин шофернуудые бэлэдхэн гаргаха юм.

600 ондатра бариба

Баргажанай аймагай ондатрын ажахы хабарай агнууриин түсэбэй ёһоор 16 мянган ондатрын арһа гүрэндөө тушааха байгаа. Тиигээд энэ ажахын эдибхитэй ангуушад хабарай агнуурые һайнаар үнгэргэжэ 24 мянган ондатрын һайн шанартай арһа тушаабад.

Аймагай мэргэжэлтэ ангуушад нүхэд Шелковников, Цевелев, Смирнов гэгшэд 600-600 ондатрын арһа тушаажа даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүн 68 наһатай ангууша нүхэр Аюша Абанов 4 мянган ондатра алаа.

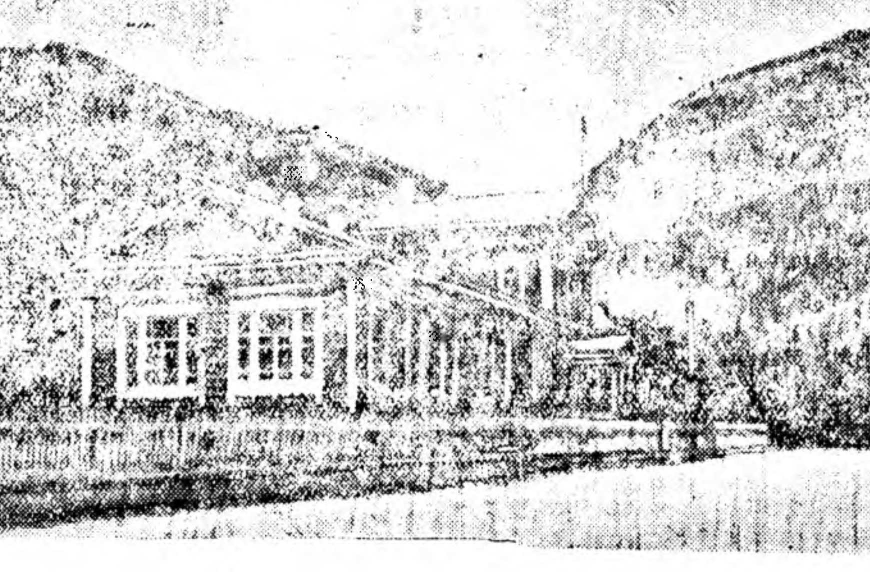

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: культурна ба һайнаар тухеэрэгдэһэн, 35 койкотой Баргажанай аймагай больница. О. Зеккиин фото.

195 центнерэй орондо 415

Усть-Баргажанай загаһанай заводой коллектив хахад жэлэйнгээ даалгабари 15 үдэр урид дүүргэһэн байна.

Бригада хоорондын мүрысөөндэ нүхэр Немцовай бригада түрүүлбэ. Энэ бригада болбол 195 центнер загаһа тушаахын орондо 415 центнер һайн шанартай загаһа гүрэндөө тушааһан байна. Мүн нүхэр Алексеевай бригада даалгабаряа 160 процент дүүргэжэ, мүу бэшэ амжалтануудые туйлаба.

ИЕВСКИЙ—ХЁРХО СТРЕЛОЧНИК

Түмэр замай Улан-Удын узелай Воярск гэжэ станциин стрелочник Иевский хүдэлмэридөө байжа байтараа хажуугаараа гарахаар ерэһэн поездын нэгэ вагон сооһоо галай унашахые обёороод, поездые тогтоон байлгаһан байна.

Тэрэ дары носоһон гал ун тараагдажа, шэрэгдэжэ ябаһан үнэтэ эд-зөөри аюулһаа бүрин зайлуулагдаһан байха юм.

Боложо байһан галай аюулые хёрхоор ажаглаһан нүхэр Иевский гэгшын үндэр һэрэмжэ ба үнэн сэхэ ябадалые тэмдэглэн шагнахын тула, харгын управленидэ зууршалга хэгдэбэ.

Индонезидэхи байдал

ГААГА, июлиин 2. (ТАСС). Индонезийскэ республикые шууд тоохо тухай Индонезиин арадай үмэнэһөө Шарирай правительствын өөрынгөө эрилтые дахин дабтажа табиһанай һүүлээр, голландска сэрэгүүд англичанинуудай туһаламжатайгаар эзэмдэһэн территориие үргэдхэхын зорилгоор Ява ба индонезийскэ Архипелагай бусад аралнуудта операци эхилбэ. Энээнтэй хамта голландецууд болбол Малинодо (Целебес арал дээрэ Макассарай оршондо) голландецуудай талые бариһан элементнүүдэй конференци эмхидхээр шиидхэбэрилбэ гэжэ индонезийскэ республиканецуудай газетэнүүд мэдээсэнэд.

Султан Понтиалак ба бусад тиимэрхүү хүнүүдые индонезийскэ арад зоной түлөөлэгшэд гэжэ табиха гэһэн голландецуудай һэдэлгые индонезийскэ республиканска хэблэл элирүүлнэ. Хэблэл болбол эдэ хүнүүдые арадта шоодбори өөртөө нэрэ […] шэд гэжэ нэрлэнэ.

Һаяар Вам Моокын хүт[…] доро Малинодо болохо кон[…] ци болбол уласхоорондын […] тын һаналые тээрюулхэ з[…] той, „индонезийскэ арадые […] жэ болохогүй. Энэ кон[…] дээрэ индонезийцүүдэй үз[…] даг гансал бүлэг гол[…] агентнүүд хабаадахыень б[…] дэнэбди"—гэжэ газетэ ба[…]

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИНЖ[…]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Үнэн), ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—3-23 (2 зв); культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00655. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж[…]